

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja brezplačno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENEK

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Pravici je zadoščeno

Isto sodišče, na katero so vodje JNS s tolikim poudarkom opozarjali vso slovensko in jugoslovansko javnost, da bo le ono v popolnoma nepristranski luči raziskalo in izreklo edino objektivno in veljavno sodbo o žalostnem dogodku v Prihovi, je sedaj izreklo svojo besedo. Tako državni tožilec kakor sodniki niso pristali političnega tabora, kateremu je pripadal akademik Dolinar, ki je pri Prihovi izdihnil, zadet od enega izmed onih, ki jih slavi tisk JNS kot »nacionalne junake«. Sami zagovorniki teh »junakov« so v sodni dvorani izrekli tožilecu kakor sodnikom svoje priznanje in globoko zahvalo, da se je proces vodil popolnoma nepristransko in da je bilo storjeno vse, kar more zločin, čigar žrtev je bil Dolinar, rudi raznih političnih in drugih okoliščin pokazati v milejši luči. In to je tudi res: če kakšen proces, se je gotovo celjski vodil s kolikor mogoče humanega stališča. Temu torej, kar je ta proces ugotovil kot popolnoma neporno, in sicer s stališča, da bi se obtoženec ni zgodila niti najmanjša krivica in da bi se vpoštevalo prav vse, kar jih more razbremeniti, ne bi mogel nihče ugovarjati.

Kaj se je torej ugotovilo glede prirovske tragedije? Ugotovljeno je, da so takozvani »nacionalni mladeniči« skovali pravo zaroto, da napadejo katoliške akademike, onesposobijo njihov avtobus za vožnjo ter izvedejo nasilja zoper tujo imovino in osebe. Ugotovljeno je bilo, da je bil to napad iz zasede, da so bili napadalcii oboroženi z noži, kamenjem, grčavkami in samokresi, dočim so bili katoliški akademiki docela neoboroženi. Ugotovljeno je, da so jugoslovanski nacionalisti orožje tudi nagromadili po zasedah. Ugotovljeno je, da so ti nacionalisti po dogovoru in po načrtu, potem ko je bilo mednje preje razdeljeno orožje, to je noži, padli po nič hudega slutečih in neoboroženih katoliških akademikih in da je v tem napadu eden izmed teh »borcev za Jugoslavijo« z nožem zabodel akademika Dolinarja, ki je precej nato na posledicah rane z nožem umrl, in sicer po komplikacijah, ki so po tem zahtevljaju neizogibno nastopile. In popolnoma nepristransko sodišče, ki je šlo v širokosti gledanja na ta dogodek v luči vsega političnega miljeja in okoliščin tistih dni ter v svoji humanosti do mladih ljudi do skrajne meje, je moralca obsodilo na tri leta robije in izgubo častnih pravic. Obsojen je bil tudi glavni organizator na pet mesecev strogega zapora, kaznovanih pa je bilo še dvanajst udeležencev tega napada iz zasede, dočim je bilo oproščenih šest.

Kaj pa je bil naredil vodja slovenske JNS iz tega dogodka v svojem znanem dokumentu in kaj je JNS širila o prirovski tragediji v svojih letakih po Sloveniji? Naslikali so dogodek kot nekak pretep, ki so ga bili v prvi vrsti krivi, ako ga niso celo sami izzvali, katoliški akademiki. Ti katoliški akademiki, smo brali v teh letakih in pritožbah, so bili do zob oboroženi in v spopadu so uporabljali nože na obeh straneh. Akademik Dolinar je najbrže bil zaboden od lastnih tovarišev. Če pa je bil res zaboden od kakšnega jugoslovanskega nacionalista, pa je bila poškodba čisto neznanca in Dolinar se je, ker je bil v pijanem stanju in si ni mogel pomagati, zadržal. Napadeni niso bili katoliški akademiki, ampak nacionalisti, ki so se samó branili. Vse te laži, izmišljotine in klevete je sedaj končno veljavno razkrinkalo objektivno celjsko sodišče, v katero je JNS polagala vse svoje nade, da bo ugotovilo vse to, kar je ona nagromadila o tem dogodku v svojih letakih in drugih dokumentih, in da bodo kot obsojenci izšli ne nacionalisti, o katerih so se JNSarji nadejali, da se bodo pokazali kot junaški branilci Jugoslavije, ampak katoliški akademiki, češ, da so oni izzvali prirovske tragedije in da bodo oni stali pred svetom kot krivi, ki so se zločinsko lotili nekakih »jugoslovanskih svetinj«. Nepristransko sodišče teh nad ni izpolnilo. Kot dogovorjeni napadalcii so se izkazali takozvani nacionalisti, čast katoliških akademikov je oprana vsakega madeža in smrt akademika Dolinarja je v polni objektivnosti pokazana kot zločin, ki je dobil svojo zaslužno kazen.

Gospodje zastopniki nacionalnih mladeničev niso vedeli braniti svojih klientov drugače, kakor da so imeli dolge politične govore, čijih bistvo je bilo v tem, da so skušali dokazati, da so ravnali takozvani jugoslovanski nacionalisti v obrambi nekih odličnih javnih oseb v slovenski javnosti in nekih jugoslovanskih svetinj, ki da so jih slovenski katoliški akademiki ogrožali. Ta nevarnost se je pokazala, tako so izvajali, pri demonstracijah v Mariboru in Celju, ko je proti Narodnemu domu letelo kamenje in gnila jajca. Te izumetničene zveze za zastopnike obtožencev seveda niso mogli dokazati in najbrže tudi sodnega dvora o tem niso prepričali. Vsak človek v Sloveniji ve, kako zelo je politična oblast zavarovala gospoda Petra Živkoviča in ostale člane vodstva JNS, ki so prišli v Slovenijo krvavo izzivali slovenski narod s programom, ki hoče iz Jugoslavije, v kateri morajo biti Slovenci in Hrvati enakopravni s svojimi brati, ustvariti Veliko Srbijo, v kateri za samosvoji in svobodni slovenski in hrvatski narod ni mesta. Tem gospodom se zaradi varnostnih organov ni zgodilo prav ničesar ne v Ljubljani, ne v Mariboru, ne v Celju, in takozvani jugoslovanski nacionalističnim mladeničem, bivšim Orjunašem, ni bilo treba teh gospodov pred nikomer braniti. Demonstracije v Mariboru in Celju so bile take, kakršne so navadno vse take demonstracije, in napad na katoliške akademike v Prihovi, ki so se demonstracije v Celju že vršile, ni bil nič drugega, kakor dejanje maščevalnosti in jeze, da ni bil gospod Živkovič v Sloveniji sprejet s kruhom in soljo ter šopki rož. Sicer pa ves svet ve, da naša katoliška mladina še nikoli ni izvršila nobenega političnega zločina, ker hodi v šolo katoliške vernosti, vesti in morale, dočim jugoslovanski integralni-unitaristični nacionalizem odkrito uč nasilje in se ne boji nobenih sredstev v izvajanju tega svojega fašističnega-nacionalističnega programa, za kar imamo v Sloveniji in po vsej državi

27 mrtvih, 50 ranjenih

v strašni železniški nesreči v bližini Pariza

Vlak z romarji iz Lisieuxa — iztiril

Pariz, 30. julija. AA. Havas: Policijska prefektura objavlja, da je snoči na ozemlju občine Villeneuve St. Georges, v velikem predmestju Pariza, prišlo do velike železniške nesreče. Brzovlak St. Etienne-Pariz se je iztiril. Do sedaj so našli 27 mrtvih in 50 ranjenih.

Železniška družba PLM objavlja o nesreči sledeče poročilo: Po vesteh, ki so družbi prišle iz Villeneuve St. Georges, je železniška nesreča zahtevala 27 mrtvih in 50 ranjenih. Katastrofa se je zgodila 300 m od postaje, ki je 20 km od Pariza, Brzovlak za St. Etienne je odšel iz Pariza ob 23.15. Neka priča, ki je bila blizu kraja nesreče, je izjavila, da je do nesreče prišlo zaradi tega, ker je bila kretnica napačno postavljena. Poštni voz je nadaljeval pot še kakih 30 m in potegnul za seboj voz drugega razreda, ki je nepoškodovan. Oba sta se vrnila na nasip. Voz tretjega razreda, ki je bil lešen in prvima vozovma sledil, je popolnoma razbit. Drobtini tega voza so pokrili progo na vse strani. Med žrtvami je mnogo romarjev, ki so se vračali iz Lisieuxa in mnogo otrok, ki so se vračali s počitnice.

Reševalna dela so se takoj začela. Ob treh zjutraj so našli prve žrtve pod kolesi voz. Prišli

so takoj tudi gasilci iz Pariza, da pomagajo pri reševanju. Še v noči je prišel na kraj nesreče ministrski predsednik Chamtemps z notranjim ministrom Marxom Dormoyem in ministrom za javna dela.

Prvi podatki o katastrofi pri Villeneuve St. Georges so pokazali, da je uradnik v zadnjem trenutku opazil, da je kretnica napačno postavljena. Hitro je stekel, da bi napako popravil, toda zamudil je nekaj sekund. Komisija je tudi že zaslišala dva kretničarja. Zasliševali so jih vso noč.

Francoski ministrski svet je imel dopoldne zadnje sejo pred odhodom na počitnice. Seja je trajala tri in pol ure. Najprej so na seji sprejeli resolucijo sožalja žrtvam in svojem žrtvam nocojšnje železniške nesreče pri Villeneuve-St. Georges. V zvezi s to nesrečo je ministrski svet sprejel celo vrsto uredb o organizaciji varnosti prometa na francoskih železnicah. Kot prvi odlok bo glada te dni izdala ukaz, da se morajo iz železniškega prometa odstraniti vsi lešeni vagoni. Vlada je tudi sklenila obširno reorganizacijo francoskega železniškega in avtobusnega prometa. Obe vprašanji bosta rešeni enotno in je vlada skle-

nila, da bo prav kmalu izvedla podzavljenje vseh francoskih železnic.

Nesreča v francoskem rudniku

Pariz, 30. julija. V rudniku »Petite Roselle« pri Metzju je nastal požar, ki je povzročil nato še eksplozijo, pri kateri je bilo ranjenih 14 rudarjev. En rudar je v bolnišnici podlegel poškodbam. V tem rudniku je zaposlenih tudi veliko številno Slovencev.

Ladja je zgorela

Baltimore, 30. julija. AA. Reuter: Ameriški parnik »City of Baltimore« je zgorel nedaleč od zaliva Chezapic. V nekaj trenutkih je bil parnik pravi pekel. Na parniku je bilo 158 potnikov, ki jih je takoj objela silna panika. Do sedaj je znano, da je zgorelo 16 oseb. Ostali so se rešili na ta način, da so poskakali v morje, kjer so jih rešili, tisti, ki so prišli parniku na pomoč. 50 jih še vedno pogrešajo.

Severno-kitajska republika proglašena

Za proteste kitajske vlade se Japonska ne meni

Sangaj, 30. julija. AA. (DNB.) Vodstvo zveze kitajskih skavtov je odredilo mobilizacijo pol milijona skavtov, starih nad 15 let. Kakor znano, je predsednik te organizacije Čangkajšek. Ti skavti bodo dodeljeni raznim armadnim zborom, ter bodo pomagali oblastem zlasti pri pošti, brzovozu, radiu, transportih, obrambi proti napadom iz zraka, propagandi, zdravniški pomoči, kakor tudi podpiranju številnega prebivalstva, ki bi trpelo zaradi posledic vojne. Maršal Čangkajšek je podal važno izjavo. V njej naglašuje, da je kitajska vlada sprejela vse sprejemljive pogoje, da pa preko tega v svojem popuščanju ne more. Zato je moral nastati sedanjí spor, ki pa zanj kitajska vlada ni odgovorna. Kitajska vlada je navzlic vsemu temu pripravljena udeležiti se novih pogajanj in sprejeti nove, sprejemljive mirovne pogoje.

Peiping, 30. julija. TG. Reuter poroča, da je blediš župan Tjencina Cuncetun, ki je sedaj novi župan Peipinga, skupno s kitajskimi generali Sijusanom in Cuncuhungom že proglasil severno-kitajsko svobodno republiko z glavnim mestom Peipingom. Oba navedena kitajska generala sta se proti vrhovnemu poveljniku severne Kitajske, generalu Sunčejuanu, uprla in ga prisilila, da je Peiping zapustil, nakar sta sporazumno z japonskimi oblastmi prezešla oblast.

Tokio, 30. julija. AA. (DNB.) Japonsko zunanje ministristvo je objavilo, da je po mnenju pristojnih krogov že izvršen večji del vojaških nalog, ki so bile postavljene japonski posadki v severni Kitajski na področju Pekinga in Tjencina. Jedro 37. in 38. kitajske divizije je bilo poginano preko Jung-Tinga na desni breg reke. Še vedno obstoja možnost, da se bo sedaj v Pekingu osnovala organizacija Kitajcev, ki bo prezešla upravne posele s podporo Japoncev in iz katere se bodo razvile nadalje avtonomne ustanove. Ta razvoj dogodkov bi po japonskem mnenju ne nasprotoval nedotakljivosti kitajske suverenosti. Z vlado v Nankingu se ne vodijo nobena pogajanja, odkar so se pričeli boji. Zato smatra japonska vlada, da ni potrebno zavzeti stališča glede na sklep nankinske vlade, da bo podpirala 29. armado in da ne priznava nobenih krajevskih sporazumov o vprašanju Pekinga. Po odhodu generala Juncjuana iz Pekinga ni glede na to stališče nankinske vlade posem izključeno, da se ne bi krajevni spori razširili in preteorili v narodni spor med Japonsko in Kitajsko.

Kakor poroča agencija Domej iz Pekinga, je bil že ustanovljen odbor za ohranitev miru. Ta odbor je imel svojo prvo sejo danes ob 11 dopoldne po krajevnem času. Odbor ima 40 članov.

Zemunska vremenska napoved. Prevladovalo bo vedro vreme ponekod z jutranjo meglo. Mogoče so krajevne nevihte. Temperatura se bo dvignila.

Zagrebska vremenska napoved. Temperature bodo najprej nizke, potem pa je pričakovati, da se bodo zvišale.

Dunajska vremenska napoved. Poletno lepo vreme, opoldne nad 25 stopinj, krajevne nevihte.

brežštevne dokaze, ki so zahtevali celo dolgo vrsto žrtve, kakor je bil pokojni akademik Dolinar.

Prihovska tragedija je torej pojasnjena. Krivda nepristransko dognana in krivci obsojeni. Dobro bi bilo, da bi vsi iz tega tudi izvajali posledice v našem političnem življenju. Treba je nehati z metodo, da se ljudje, ki izpovedujejo fašistični program, izvajajo nasilna dejanja in nasilje propagirajo, imenujejo nacionaliste, patriote in prave Jugoslovane. Tudi gospod Peter Živkovič in njegovi tovariši nimajo niti najmanjše pravice, da bi izdajali svoj jufafasistični program kot narodno svetinjjo, sebi pa prisvajali jugoslovanski nacionalizem. Vodje, ki so vprav v teh dneh poka-

V ta odbor so poslali pekinška občinska uprava, trgovska zbornica, tiskarska organizacija ter druge avtonomne ustanove in vodilni krogi meščanstva po šest zastopnikov. Predsednik odbora je Čang-Cao-Cu, s katerim sodeluje posebni stalni pododbor šestih ljudi.

V Peipingu je ukinjeno obsedno stanje, ker je general Šangkucung od Japoncev prejel zagotovilo, da japonske čete ne bodo vkorakale v Peiping. Po celodnevni borbi so Japonci gospodarji položaja v Tunghovu. V bitki proti Japoncem je sodelovalo tudi nad 1000 miličnikov iz kitajske pokrajine Hopeja, ki so se uprli in se priključili 29. armadi. Kitajci se upirajo samo pri Tjencinu, kjer bitka še traje.

Kitajska milica je pričela oddajati orožje v skladišče. Oddajanje je trajalo celo dopoldne. Tudi drugi znaki kažejo, da kitajski miličniki res opuščajno odpor. Japonci držve v svoji posesti čvrsto vzhodno železniško postajo, pred kateri je ostalo v rokah samo nekoliko kitajskih miličnikov.

Maršal Čankajšek poziva Kitajce na odpor

Povelje za pohod proti severu

Sangaj, 30. julija. b. Dopisnik »United Press« poroča, da je maršal Čangkajšek izdal četam centralne kitajske vlade zapoved, naj korakajo proti severu. Smatrajo, da je to povelje nekakšna vojna napoved. Takoj ko so dosepele prve vesti o bombardiranju Tjencina, je centralna vlada takoj odredila mobilizacijo vseh vojaških sil. Še isto noč so bile pomnožene kitajske posadke v Sangaju. Čangkajšekoveu povelju na borbo proti Japoncem se je odzvala vsa dežela.

Japonski podadmiral Hojogava, poveljnik tretjega japonskega brodogoja, je poslal Kitajski opomin, v katerem pravi, da japonsko brodogoje ne bo ostalo mirno, če bi se protijaponsko gibanje na Kitajskem širilo še dalje. Če bodo Kitajci še dalje pripravljali vojno proti Japoncem, bodo Japonci prisiljeni storiti vse potrebne korake za ohranitev miru na Daljnem vzhodu.

Splošna mobilizacija na Kitajskem

Proglas, s katerim je maršal Čangkajšek snoči poklical ves kitajski narod na odpor proti Japoncem, je imel zelo velik uspeh. Vsi kitajski listi objavljajo ta manifest kitajskega generalisima in ministrskega predsednika na vidnem mestu in izjavljajo, da se bo ves kitajski narod branil do zadnjega moža. V vseh kitajskih mestih so začeli zbirati denar za nabavo letal in so samo v

zali, da niso jugoslovanskega, ampak vele-srbskega mišljenja, ko so se družili z najboljši reakcionarno versko nestrpnostjo v boju zoper politično in versko enakopravnost v naši državi v prid neki plemenski hegemoniji, so v krutem nasprotstvu s pravim jugoslovanstvom. Ko bo ta miselnost prenehala, potem bodo taki dogodki, kakršni je bil v Prihovi, sploh nemogoči. Trdno smo prepričani, da se bo sedanjí vladi posrečilo, da to miselnost do konca likvidira in da iz vseh dosedanjih težkih izkušenj vsiane zares nova Jugoslavija kot demokratska država na podlagi narodne, verske in kulturne ravnopravnosti. Nacionalni junaki so in bodo tisti, ki bodo delali vztrajno in požrtvovalno za ta ideal.

Sangaju v kratkem času zbrali več milijonov dolarjev. Ko je prišla vest o bombardiranju Tjencina v Nanking, je izdala kitajska vlada nalog za splošno mobilizacijo vseh kitajskih vojskih sil. Kitajske čete pri Sangaju so bile že ponoči pripravljene na odhod.

Maršal Čangkajšek je izdal povelje četam, ki so se umaknile iz Peipinga, da naj se takoj obrnejo in nadaljujejo borbo proti Japoncem. Maršal Čankajšek namreč prejema iz vse Kitajske brzovjave, da naj nadaljuje z borbo. Ves narod bo discipliniran stal za njim. Vlada v Nankingu je sklenila nadaljevati za vsako ceno z vojno proti Japonci. Vlada je zapovedala mobilizacijo 500.000 skavtov, ki bodo pomagali pri zbiranju živeča in pri zdravstveni akciji. Vlada misli, da Japonci ne bodo nadaljevali z ofenzivo proti jugu, vendar pa mora kitajska vlada preprečiti separatizem na severu. Vlada se odločuje za dolgo vojno, v kateri naj zmaga tisti, ki bo dalj časa vzdržal.

Pokolj neodvisne vlade v Hopeju?

Nanking, 30. julija. c. Kitajski orožniki v vzhodnem Hopeju so se uprli pokrajinski vladi in vlado ujeli. Člane vlade so poklali, samo predsednika vlade so pridržali, kot talca.

Japonci prodirajo že zapadno od Pekinga

London, 30. julija. b. Po vesteh iz japonskih virov so japonske čete do sedaj zasedle Peking in Tjencin, ter vse ozemlje na levem bregu reke Jungtim. Istočasno priznavajo, da so Kitajci organizirali protinapade na Tjencin. Dalje so iz Pekinga prišle v London vesti, da so večraj popoldne Japonci krenili iz Pekinga proti zapadu. Ta japonska ekspedicija šteje 3000 mož, 400 voz z vojnim materialom, 50 tankov in večji oddelek topništva. Smatrajo, da so bile te japonske čete poslane proti kitajskim oddelkom, ki se nahajajo med Pekingom in velikim kitajskim zidom. Tam je pričakovati novih bojev. Po cenitvi nevtralnih prič sodijo, da so imeli Kitajci v dosedanjih bojih okoli 15.000 mrtvih.

Do kam ...

Washington, 29. julija. AA. (Havas.) Japonski veleposlanik v Washingtonu je sporočil ameriški vladi, da japonske čete ne bodo prekorale črte, ki leži 32 km južno od železniške proge Peiping-Tjencin, če kitajske čete prenehajo ogražati Japonce.

Daljni vzhod Pregled dogodkov

Bilo je pred dobrimi tremi tedni, ko je pri mestu Lukutian ob priliki japonskih vojaških vaj prišlo do krvavega spopada, o katerem pa se je vendar mislilo, da ga bo mogoče na miren način poravnati. Vodila so se pogajanja, ko so naenkrat zopet počili strelji pri Langfangu. Po japonskih poročilih naj bi kitajske čete napadle Japonce, ki so prišli z vojaškim transportom. Takoj se je videlo, da imata obe sovražni armadi le ta cilj zavleči pogajanja tako dolgo, da se četam omogoči mirna razvrstitev na odkazane položaje. Razvrstitev je sedaj končana in topovi govore svojo pesem

Vojni ropot na Daljnem Vzhodu bi morda sam na sebi ne vznemirjal Evrope, ki se je že sprijaznila z japonskim imperializmom, ki z občudovanja vredno vztrajnostjo zasleduje svoje velike cilje. Razburil se je svet, ko so Japonci zasedli Mandžurijo in jo povišali v »samostojno«, to se pravi od njih odvisno državo. Takrat je celo Zveza narodov, ki je dolgo počivala, odposlala komisijo, ki pa seveda ni ničesar opravila. Drugi veliki dogodek je bil način, kako so Japonci precej neženirano začeli trgati kos za kosom od prave kitajske države. Po teh dogodkih je postalo nekoliko mirneje, čeprav je vsakdo vedel, da je mir le na-

Nadaljevanje na 2. strani

(Nadaljevanje s 1. strani)

videz in da ga bodo Japonci prekršili tisti trenutek, ki se jim bo zdel najprimernejši. Nekateri mislijo, da strelji na Amurju in na Kitajskem pomenjajo uvod za odločilni udarec japonskega cesarstva na azijsko celino.

Japonska je politično silno razgibana dežela. Ljudje z imperialističnimi cilji imajo glavno besedo. Osvojevalna vojna, ki se ji obeta bogat plen, je na Japonskem vedno popularna. Japonci so pa tudi zelo prebrisani ljudje. O evropskih državniških si vsak čas lahko mislimo, da so v primeru skrajne sile, ko jim notranje politično teče voda v grlo, pripravljeno zunanje politično pognati deželo v kak vojni eksperiment, samo da se trenutno politično rešijo. Kaj podobnega je na Japonskem popolnoma izključeno. Japonski politik se v zunanje politične zapletitve ne bo nikdar spustil, dokler ni natančno in hladnokrvno pretehtal vseh v poštev prihajajočih činiteljev. Zato nastaja vprašanje: Kaj misli Japonska, da gre v sedanjem trenutku v njen prid? Domneva, da je Stalinovo sekanje glav v rdeči armadi zmanjšalo udarno vrednost sovjetske armade, se potrjuje. Japonska misli, da sovjetski generalni štab v tem trenutku ni sposoben voditi in organizirati vojne operacije in ima to svojo domnevo gotovo potrjeno od najbolj lokave špijonaže, ki jo ima kaka armada na razpolago. Znano je, da so v zadnjih mesecih v Moskvi in drugod po Rusiji arretirali množico japonskih špijонов. Iz intenzivne špijonaže, ki jo vodi Japonska v Sovjetiji, je mogoče sklepati, da smatra Japonska Sovjetijo za svojega najnevarnejšega nasprotnika. Na drugi strani pa je tudi gotovo, da ima na Daljnem Vzhodu prav tako sovjetska Rusija svoj poln interes. To dokazuje že armada maršala Blücherja, ki je Sibirijo spremenila v vojno taborišče. To vedo Japonci, kakor tudi to, da se Sovjeti ne bodo dali mirno izpodrinuti od obal Tihga oceana.

Japonska je dosedaj podvezla svoje sunke vselej takrat, kadar je bila v Evropi velika zmehnjava. Nevidnost veselih v španski konfliktu je za cesarstvo vzhajajočega sonca dobrodošla prilika, da razširja svoje meje po Aziji. Skoraj izključeno je, da bi se evropske veselite mogle zivahnje zanimati za razmere na Daljnem Vzhodu. V izberu časa je Japonska pokazala dosedaj še vedno veliko spretnost.

Kljub temu pa sedanja japonska ofenziva v Aziji vzbuja velike skrbi Evropi. Dobro leto je, kar so se zvezde držav spremenile tudi v vojaške zvezde. Tako je vedno nevarnost, da se vojni požar, ki bi sicer ostal omejen, more vsak čas razširiti. — Mi sicer ne verujemo, da bo sedanja japonsko-kitajski spor izval svetovno vojno, toda zaradi vojaških zvez tudi ta možnost ni popolnoma izključena. Od tvoj skrbi Evrope, ko sliši, da govore topovi svoje besedo na Daljnem Vzhodu.

„Trije pritiski preveč“**Zakaj se hoče Anglija sporazumeti z Italijo Ozadje kupčije: Abesinijo za Španijo**

Prager Tagblatt poroča iz Londona, da je njegov dopisnik zvedel za sledeče podrobnosti o razgovoru med angleškim predsednikom vlade Chamberlainom in italijanskim poslanikom Grandijem:

Italijanski poslanik Grandi je Chamberlaina zaprosil za ta razgovor. Pri razgovoru je imel več del besede italijanski poslanik in je angleški ministriški predsednik bolj igral vlogo poslušalca.

Chamberlain je stavil nekaj vprašanj glede stališča Italije do Zveze narodov kakor o njenih odnošajih do Anglije v vprašanju Sredozemskega morja v zvezi s sporom v Španiji. Grandi je izrecno poudaril, da Italijo dejstvo, da Anglija noče priznati njenega abesinskega imperija, zelo boli. Chamberlain je na to odgovoril, da bi Anglija v tem pogledu ne delala nobenih težav, če bi recimo na prihodnjem zasedanju Zveze narodov kakina mala država stavila tozadevni predlog. Anglija bi potem priznala dejstvo, da v Abesiniji ni več nobene zakonite abesinske vlade in da abesinski zastopniki pri Zvezi narodov nimajo nič več opraviti. Toda tudi v tem primeru bi se morala Italija zadovoljiti z dejanskim priznanjem dejstva samega, ker mednarodno pravno priznanje zahteva še izpolnitev gotovih predlogov.

Zakaj je angleški ministriki predsednik sprejel povabilo italijanskega poslanika za ta senzacionalni razgovor?

Prvič zato, ker je moral poskus, da se Anglija sporazume z Japonsko, odložiti na poznejši čas, to pa zaradi izbruha kitajsko-japonskega spora.

Drugič zaradi tega, ker angleška priznanja, da bi prišlo do kakšnega sporazuma med Anglijo in Nemčijo, niso uspela, ker je nemški zunanji minister svoj napovedani obisk v London odklonil.

Tretjič pa zato, ker je angleška vlada prepričana, da ne more hkrati vzdržati pritiska na treh svetovnih področjih, v Sredozemlju italijanskega, na evropski celini nemškega in na Tihem morju japonskega. Poskusiti mora, da se znebi vsaj enega, če mogoče dveh, da bo lahko tretjemu posvetila vso pozornost.

V Londonu pravijo, da je bil pri tej priložnosti sestavljen mogočen načrt za splošen sporazum z Italijo. V prvi vrsti hoče Chamberlain Mussolinija prepričati, da Anglija ne goji nikakih maščevalnih čustev do Italije zaradi abesinskega vprašanja. Če to doseže, se tako rekoč že nahaja na cilju in bo sporazum z Rimom mogoč v kratkem času.

London, 30. julija. AA. DNB: V sponjni izdaji piše »Evening News«, da sta Grandi in Chamberlain govorila tudi o priznanju zasedbe Abesinije, vendar pa nista sklenila ničesar točnega. Angleška vlada namreč meni, da se v tej smeri lahko kaj stori šele tedaj, če popusti napetost zaradi španskega vprašanja. Toda abesinsko vprašanje se mora rešiti, da bi Italija lahko pristopila k pogajanjem za zapadni pakt. Tudi »Daily Express« in »Daily Mail« zahtevata, naj se zboljšajo odnošaji med Anglijo in Italijo. Pritrdilni odgovor Mussolinija na angleške predloge bi naj bil izhodna točka za sporazum, po katerem naj Anglija prizna italijansko cesarstvo v Abesiniji. »Daily Mail« piše, da ima Chamberlain čisto drugo stališče do Italije, kakor pa so ga imeli prejšnji državniki. To daje slutiti, da se bodo odnošaji med Italijo in Anglijo popravili.

„Nevmešanje“

London, 30. julija. AA. (DNB) Ožji odbor za nevmešanje se je sestal danes popoldne ob 16. Razpravljali je podrobno o odgovorih posameznih držav na angleške predloge. Na seji je nemški zastopnik von Ribbentrop, izjavil med drugimi, da je od 27 držav, ki so članice odbora za nevmešanje 26 sprejelo v načelu angleški načrt od 14. julija t. l. Izjemo dela samo ena država in sicer

Trdnjavski pas na vzhodni meji Nemčije Proti Poljski in Češkoslovaški

Varšava, 30. julija. TG. Poljski časopisi so razširili zanimive podatke o utrjevalnih delih, ki jih je Nemčija zadnje leto dokončala na vsej vzhodni meji. Podatki izvirajo baje iz verodostojnih virov.

Trdnjavski črta, ki teče vzdolj poljsko-nemške meje in je torej namenjena proti Poljski, obstoja iz treh utrjenih črt, in sicer:

1. Obrambna črta na reki Oder, ki začenja pri Vratislavi ter sledi toku reke mimo Glogave do Grünberga. Ta obrambna črta je večidel sestavljena iz betoniranih trdnjav, ki so postavljene v kratkih presledih, štiri do pet na en kilometer. V njih je postavljena težka artiljerija ter pravo gnezdo težkih strojnica. Ta črta brani tudi železnico Vratislava—Sagan.

2. Druga črta je na kolenu reke Oder, začenja pri Küstrinu ter gre mimo Wriezena in Königsberga v Brandenburški do Pippehne. Sestavljajo jo pomembne trdnjavske naprave, ki med seboj niso povezane.

3. Tretja črta je v Pomorju (Pommern). Začenja pri mestu Deutsch-Krone in gre skoraj v ravni črti do Stolpa na baltski obali. Tu so trdnjavske naprave velikega obsega, ki imajo tudi svoje podzemne betonirane kleti in hodnike. Cele vasi so se morale umakniti trdnjavskim zgradbam.

To velja za poljsko-nemško mejo. Toda podobne obrambne črte je Nemčija zgradila tudi vzdolj svoje meje proti Češkoslovaški. Med tem ko

Obličite VI. mariborski teden!

Od 31. julija do 8. avgusta 1937. (50% popusta na železnicah in parobrodih od 29. jul. do 10. avg.)

Velika gospodarska in kulturna revija! Industrija — Tekstil — Obrt — Trgovina — Kmetijska razstava — Prva fitopatološka razstava — Pokušnja vin — Zgodovina — Umetnost — Grafična razstava — Tujski promet — Akvarelne razstave — Kuncerejska, golobarska razstava — Razstava malih živali — Modna revija — Mednarodni plesni turnir — »Sen kresne noč« na prostem — Koncerti — Kongresi — Sportne prireditve — Veseliški park na razstavišču. — Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji, zeleno romantično Pohorje, vinorodne Slovenske gorice, gostoljubni, lepi Maribor — vas vabijo!

Sovjetska Rusija. Tudi to pot bo Sovjetska Rusija kriva, če angleški načrt ne bo prodl.

Salamanca, 30. julija. AA. DNB. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva je snoči objavilo:

Na baskovski fronti je sovražnik večraj šestkrat napadel, toda brez uspeha. Odbit je bil s tekmami izgubami. Na južni fronti so pri Espielu nacionalisti napredovali in zavzeli postojanke, ki so bile vnaprej določene. Sovražnik se ni mnogo upiral. V odseku Villajarte je bil sovražnik odbit z tekmami izgubami. Črta naših spretnih straž v odseku Granade je nekoliko pomaknjena naprej. Poročilo tudi odbija trditve boljševiskih radijskih postaj, da so republikanska letala na nacionalističnih letališčih uničila mnogo letal.

Zatišje v Belgradu**Narod spoznava pravi obraz JNSarjev**

Belgrad, 30. julija. m. Po intenzivnem enomesečnem uspešnem delu narodnega predstavnika ter ostalih dogodkih, ki so se odigrali v naši prestolnici ter napetem ozračju, ki ga je ustvarjala JNS s pomočjo vsega, kar je nasprotno sedanjih vladi, je danes začelo nastopati pravo politično zatišje, ki se povsod čuti. Skoraj vsi poslanci in senatorji so odpotovali iz Belgrada. Tudi člani kr. vlade so v teku današnjega dne pričeli zapuščati prestolnico in odhajati na počitnice. Iz Belgrada so se danes odpeljale tudi zadnje skupine udeležencev pogreba patriarha Varnave.

Sedaj trezno ljudstvo lahko mirno presoja dogodke zadnjih dni, s katerimi so se JNSarji pred vso jugoslovansko javnostjo razgallili in pokazali svoje prave karte. Pred vso javnostjo so dokazali, da je to politična skupina, kateri ni do reda in miru v državi, kateri ni do ureditve notranjega političnega stanja in do enakopravnosti vseh državljanov. Ta politična skupina ni izbirala nobenih sredstev, četudi grede naravnost v škodo državnih interesov, samo da bi dosegla svoje cilje. Ti dogodki pa so sedaj odprli oči posteni srbski javnosti ter ji dali priliko spoznati, da so se borili za prestol sedanje vlade vsi, pričeni od skrajnih lastistov do skrajnih levitarskih elementov.

Poleg JNSarjev so igrali pri zadnjih dogodkih tudi srbski združeni opozicionaleci najvidnejšo vlogo ter so pokazali prav tako svoj pravi obraz. Ljudje, ki so leta in leta besedili o enakopravnosti vseh državljanov in o rešitvi tako imenovanega hrvaškega vprašanja, so jasno pokazali, kako si zamišljajo rešitev tega vprašanja. To so grobokopi državljanjskih svobodnih in pravice jugoslovanskih narodov. Osramočeni se sedaj vračajo na svoja mesta, bogatejši za novo razočaranje, kajti s pomočjo ulice in nekaterih nezadovoljnih krogov pravoslavne cerkve so namreč hoteli zrušiti vlado.

Mir se je spet vrnil med ljudstvo. K temu je mnogo pripomogla hladnokrvnost kr. vlade in disciplina JRZ. Pomirjenje pozdravlja vsa tukajšnja politična javnost. To pomirjenje je pa, kakor dobro poudarja današnja »Samouprava«, ponoven in prepričevalen dokaz, da ni mogoče rušiti miru v državi iz razloga, ker narod hoče živeti, delati in graditi v miru in varnosti.

„Branilci“ pravoslavja

Belgrad, 30. julija. m. Pri zadnji razpravi o konkordatu v skupščini so nastopili kot nekaki branilci in rešitelji pravoslavja v glavnem taki ljudje, ki se drugače ali sploh, oziroma vsaj minimalno udeležujejo v cerkvenem življenju te ali one vere. Tako so nastopili kot zagovorniki pravoslavja, ki je baje ogroženo z novim konkordatom, tudi taki poslanci, ki so v članici v znanih mednarodnih organizacijah, ki povsod rušijo vero in njihove temelje ter so v vseh državah kulturno-bogovo usmerjene. Pravoslavje je zagovarjal Vasa Jovanović, za katerega pravi »Samouprava«, da je član take mednarodne organizacije in da v njej zavzema zelo visok položaj, kar je v Belgradu javna tajnost. »Samouprava« pravi, da radi tega, ker se pri nas dogajajo čudne stvari, beležijo najnovejšo gesto dr. Jovanovića kot znak časa. V nadaljnjih izjavah »Samouprava« našteva še več takih zagovornikov pravoslavja, med njimi Mustafu Mulalića (JNS), omenja dalje tudi kramerjeve.

Ti sicer niso prihajali na govorniški oder v skupščini in nastopali proti konkordatu, toda vsakega govornika, ki je udrihal po konkordatu in slika kr. vernosti, ki da jih konkordati prinaša pravoslavju, so burno pozdravljali in ga vzpodbujali z medklici. »Nevarnost« za pravoslavje je seveda opazil tudi poslanec bele Ljubljane Rajko Turk, ki je v gostilni poljubljalsko Matere božje, ki so jo delili ob znani »procesiji« pred saborno cerkvijo in ki je bila izdana kot prošnja za rešitev pravoslavja ob priliki sprejetja konkordata. »Samoupra-

va« pravi, da najprimitivnejši politični takt od teh gospodov zahteva, da puste reševanje verskih stvarih pripadati dotičnih ver in če imajo kot poslanci pravico da glasujejo, bi bilo mnogo boljše, da se gosposje Mustafe, Alberti in Jožefi ne bi toliko eksponirali s svojimi govori. Toda pri nas so ljudje, ki mislijo, da morajo vedno govoriti, in čim manj pomenijo med narodom, tem več govore. »Samouprava« zaključuje svoja izjavanja: »Resi nas Bog takih državnikov!»

Ni se čuditi . . .**Inozemski glas o konkordatu**

Italijansko katoliško glasilo »L'Avvenire d'Italia« prinaša o konkordatskem vprašanju v Jugoslaviji sledečo jako objektivno in umerjeno razmotravanje:

»Ratifikacija konkordata s Sv. stolico, ki se je tako rekoč po izglasovanju v skupščini na polovico izvršila, je zadela na nasprotstvo pravoslavne cerkve. Obnašanje pravoslavne hierarhije ali srbske ortodoksije je treba razumeti. Pravoslavna cerkev je ob porcu jugoslovanske države upala na nova plodovita polja svoje verske delavnosti, ki bi se s pomočjo civilne oblasti mogla vršiti z vsem razmahom. Z drugimi besedami, stremela je za duhovnim prvenstvom nad vso državo. Saj se smatra za nacionalno cerkev, ki more državni oblasti nuditi vse možne garancije. O katoličanih pa je rekla, da so odvisni od inozemske avtoritete. Pod takimi pogoji se država ne bi smela niti pomišljati, da favorizira ortodoksno cerkev na škodo katoličanstva. Na ta način ne bi bila samó lahko vršila poslanstvo v prid »edini pravi« veri, ampak bi bila tudi utrdila sama sebe in svoj notranji organizem. Od začetka se je v resnici zdelo, da bi se upi srbske pravoslavne cerkve mogli izvršiti. Takratni režimi so favorizirali pravoslavje tako na Hrvaškem kakor v Sloveniji. Posebno in čisto očitno se je to pokazalo, ko se je ustanovila na Hrvaškem pod zaščito režima starokatoliška cerkev, ki je bila zamišljena od svojih začetnikov in pospeševalcev kot neka trait-d'union, to je vezni člen med rimskim katoličanstvom in pravoslavjem.

Toda ta akcija je seveda vzbudila odpor, ki je zavzel tak razmah, da je bila ogrožena država sama. Centrifugalne tendence, ki se zlasti pokazale na Hrvaškem, so se lahko sklicevale na upravičeno nejevoljo katoliškega elementa, ki je bil zapostavljen. Toda uvidevni srbski politiki so spoznali, da stvari tako ne morejo iti dalje. Če bi šlo po taki smeri dalje, bi ne bilo mogoče dati novi državi tisto moralno edinstvo, ki je neobhodni pogoj za njen obstoj in za sodelovanje jugoslovanskih narodov. Treba je bilo centrifugalnim težnjam izvitii najnevarnejše orožje, to je, treba je bilo izkoreniniti nezadovoljnost, ki je temeljila v verskih temeljih, ki so v ljudski množici najgloblje zasidrani. Bili so režimi, ki so se imenovali nacionalistične, ki so maja 1935 začeli pogajanja s Sv. stolico, s čimer se je inavgurirala realna politika, ki je imela namen, da pospeši moralno edinstvo nove države. Pogajanja niso bila niti kratka niti lahka in mi tukaj ne bomo povzemali njihove zgodovine. Kar je treba poudariti, pa je, da je v teh pogajanjih vodila Sv. stolico predvsem skrb za verske in duhovne vrednote, dočim se politični razlogi in posledice nje naravnost ne tičejo.

Srbska pravoslavna hierarhija opravičuje sedaj svojo opozicijo s trditvijo, da je v primeri s katoličanstvom zapostavljena kakor inferiorna cerkev. Vlada pa je hotela odstraniti ta ugovor s tem, da je dodala konkordatu zakon, ki nujna sv. sinodu vse zaželjene garancije glede enakopravnosti ene cerkve z drugo v obeh državah. Na to gesto spravljivosti srbska pravoslavna cerkev ni odgovorila zaradi bolezni patriarha. Zdjaj pa, ko je patriarh mrtev, ne bo mogla odgovoriti, dokler sedež patriarha spet ne bo zaseden. Odgovor seveda ne bo lahek. Pravoslavna cerkev želi svoje duhovno

Osebnosti

Belgrad, 30. julija. m. Napredoval je v IV-1 na drž. srednji tehnični šoli v Ljubljani profesor Anton Sever. Pri oddelku zbornice za TOI na ljubljanski banski upravi je postavljen za inspektorja IV-2 banski svetnik Anton Kette. Na drž. trgovski akademiji v Ljubljani je napredoval za profesorja VI. skup. Joško Preželj. Na dvorzredni trgovski šoli v Celju sta napredovala za profesorja VI. skup. Josip Ažman, za profesorja VII. skup. pa Dušan Beg. Na področju ljubljanskega železniškega ravnanstva so postavljeni: v VI. skup. za višjega kontrolorja na postajo Laze Franc Brandner, doslej v Krškem; v VII. skup. za kontrolorja na postaji Videm-Krško Maksimilijan Ramor, doslej v Lazu; za kontrolorja v Mariboru Martin Mikuš, doslej v Dravogradu; za kontrolorja v Hočah Ivan Polanec, doslej v Pragerskem. Na področju istega ravnanstva je upokojen prometnik Anton Škraber.

Belgrad, 30. julija. m. Za železniškega zdravnika s sedežem v Litiiji je postavljen dr. Fran Lebinger, zdravnik v Litiiji.

Belgrad, 30. julija. AA. Nocoj ob 16.30 je na Dunaju preminul v sanatoriju Loew, profesor belgrajskega vseučilišča dr. Stanoje Stanojević. Snoci je bil operiran.

Prosvetni labor v Cerknici

Prosvetni labor bo v nedeljo, 1. avgusta v Cerknici, ki se že sedaj z vso vneto pripravlja na ta svečani dan. Lahko brez skrbi trdimo, da je uspeh tega labora povsem zagotovljen.

Danes samo kličemo vsem tistim, ki mislijo, da Notranjska spi, predvsem, da spi katoliška Notranjska, naj pridejo na dan labora v Cerknico, da se na lastne oči prepričajo, da je le še nekoliko kmetov, delavcev, obrtnikov, pa tudi naših izobražencev, ki so si nekoč in ki si sedaj upajo vsem in vsakomur pokazati tudi javno, da so katoličani, da ljubijo katoliško prosveto! Se več! Često pravimo, da ima oni bodočnost, za komej je mladina! Tudi v tem oziru bomo imeli na dan labora priliko prepričati se, čigava je bodočnost!

Program labora bo:

Na predvečer, v soboto; Kresovi po okolici Cerknice.

V nedeljo, 1. avgusta: Manifestacijski sprevod po Cerknici. Po sprevodu bo na glavnem trgu sv. maša na prostem, ki jo bo daroval g. vseučil-

prvenstvo, pa tega ne more in ne sme odkrito reči, ker Jugoslavija ni več mala, izključno pravoslavna Srbija, ampak velika narodna država, čije ljudstvo ima razne vere. Čuditi pa se tudi ne sme mo opozicionalnim strankam, predvsem ne Jevtičevi, ki, dasi je ona leta 1935 dala iniciativo za sklenitev konkordata, sedaj skuša nejevoljo srbskih pravoslavskih krogov izrabiti za svoje politične cilje. Pa tudi to ni čudno, da se je v tem slučaju, kakor povsod, kjer je treba loviti v motni vodi, zopet pojavil komunizem s poskusom, da vodo napelje na svoj mlin.

Tem pravilnim izvajanjem ni ničesar dodati.

liški prof. dr. Fr. Lukman in imel tudi sam pri meren cerkven govori. Pri maši bo ljudsko petje. Po sv. maši bo labor na istem mestu. Govorili bodo gđ. minister dr. Miha Krek, Mirko Javornik in Rudolf Smersu.

Popoldne bodo ob dveh litanije. Po teh bo telovadni nastop članov, članic, obojega naraščaja ter na koncu orodna telovadba.

Po telovadnem nastupu bo prosta zabava.

Končno dajemo še nekaj podatkov: Za prehrano je v lastni režiiji poskrbljeno. Obed bo pripravljen za vsakogar, ki se bo priglasi. Cene za obed in na veseličnem prostoru bodo nizke!

Sosedne odseke vabimo, da se udeležijo labora z zastavami! Cerknjane prosimo, da ta dan okrase hiše z zastavami! Vse pa prosimo, da se bodo res pokorili navodilom posebnih rediteljev, da bo povsod red.

Pri prireditvi sodeluje godba cerkniškega Gasilskega društva in godba Prosvetnega društva iz Dol. Logateca. Prav tako bodo svečanost povzdignili še združeni pevski zbori, ki bodo zapeli nekaj pesmi.

Kako odplačujejo kmečki dolžniki dolgove

Belgrad, 30. julija. m. Danes je imel sejo izvršni odbor PAB. Na seji so ugotovili, da so kmečki dolžniki na račun prve anuitete doslej vplačali 65.220.000 Din, in sicer je plačalo: 123.000 dolžnikov na področju centrale v Belgradu 37 milijonov 160.000 Din, 62.000 dolžnikov na področju podružnice v Zagrebu 12.858.000 Din, 30.000 dolžnikov na področju podružnice v Ljubljani 12 milijonov 178.000 Din, 27.000 dolžnikov na področju podružnice v Sarajevu 2.989.000 Din.

Zborovanje „Pax Romana“

Pariz, 29. julija.

Danes se je začel kongres Pax Romana s slovesno sv. mašo, ki jo je daroval kardinal Verdier v dijaški cerkvi v Gentilly. Tudi pričetek kongresa je bil pod predsedstvom kardinala Verdiera. Sedanjí predsednik Pax Romana Legendre je podal predsedniško poročilo, nakar so sledila poročila iz posameznih držav. Zastopana je tudi Jugoslavija.

Popoldne so bili udeleženci kongresa sprejeti v katoliškem inštitutu od kardinala Baudrillarta, ki je ob tej priliki odprl razstavo dijaškega svetovnega tiska. Nato so zasedale razne sekcije, kakor za misijonstvo, za tisk, za socialna vprašanja, za združenje z vzhodno cerkvijo, za pravna vprašanja, sekcija medicincev in sekcija farmacevtov. Zvečer so udeleženci imeli skupno predavanje patra Dubois-a o akademski brezposelnosti. Govorili so še vseučiliški profesor Winkler iz Dunaja, senator Robert iz Pariza in profesor Lefur s pariške univerze.

Rim, 29. julija. AA. Danes popoldne je Italijanski kralj sprejel v avdienci jugoslovanskega poslanika Jovana Dučića, ki bo zapustil Rim.

Napadalec Dugina tri leta robije

Slavko Reja 5 mesecev strogega zapora, Paravan 4 mesece nepogojno, šest obtožencev oproščenih, ostali obsojeni pogojno na tri in pol do pet mesecev zapora

Sodba

Celje, 30. julija.

Vsi dohodki k stari celjski grofiji so bili že mnogo poprej zastraženi po policijskih stražnikih. Občinstvo, ki si je tudi po protekciji priborilo vstopnice, je nestrpno postajalo pred grofijo in na hodniku pred dvorano, ki je bila do določene ure zaprta. Točno ob 11.30 je 5 ječarjev pripeljalo 19 obtožencev v dvorano. Naglo so zasedli svoje prostore. Nekateri so bili smealjajočega se obraza. Drugim pa je z obraza odsevala zaskrbljenost. Obtožena Reja je kazal na zunanjo hladnokrvnost. Prosta obtožena Milan Gorišek in Milan Orožen sta prišla notranje nekoliko potolažena v dvorano. Kmalu nato se je odprla dvorana za občinstvo, ki je zasedlo klopi v določenem prostoru. Zbrali so se odvetniki, kolikor niso bili zadržani.

Sodni dvor s predsednikom dr. Franom Vidovičem na čelu je točno ob 11.45 vstopil v dvorano. Zavlada je tišina. Predsednik: »Kje so vsi branilci?« Dr. Kalan: »Za odsotne sem pooblaščen prevzeti njih zastopstvo.« Predsednik je nato s ogorčnim glasom nadaljeval:

»Poslušajte sodbo! V imenu Nj. Vel. kralja!
Po dognani glavni razpravi je sodišče takole razsodilo:

I.

Oproščeni

Od obtožbe, da so se 8. junija v Prihovi v dogovorjenem in sporazumnem naklepu zbrali v mnogoto ter kot udeleženci mnogote s skupnimi močmi posamezno storili nasilje drugim osebam in poškodovali potniški avtobus, last Goričana iz Trziča, v katerem se je po državni cesti iz Maribora proti Celju vozilo poleg 2 šoferjev nad 30 ljubljanskih akademikov, katere so napadli s tem, da so oboroženi z dolgimi kuhinjskimi noži, gorjačami, palicami, samokresi in nabranim kamenjem iz zasede občestnega gozda naskočili z metanjem kamena in s streljanjem ta avtobus, razbili vse šipe in povzročili do 12.000 din škoda, s čimer so istočasno spravili na krajih označenih v § 204 k. z. v nevarnost življenje ali zdravje več oseb (tenor sodbe jih imenoma navaja) ter jih pretepli, v katerem napadu je Dugina Viktor z nožem v hrbet Dolinarja Rudolfa telesno tako poškodoval, da mu je prebodla ključa in je poškodovanec za dobljeno poškodbo umrl in da je bil Branko Planinc na obrazu z nožem lahko poškodovan, se oprostite v smislu §-a 290 k. p. naslednji obtoženci: Gorišek Milan, Beigott Ivan, Korosec Mirko, Krajnc Mirko in Neuwirth Feliks (tako imenovana šentlenarska skupina) ter Milan Orožen zaradi pomanjkanja dokazov.

II.

V smislu §-a 276 k. p. se zavrne obtožba, da so istočasno po §-u 205/II k. z. ostali obtoženci »spravili« na krajih označenih v §-u 204 k. z. v nevarnost življenje in zdravje več oseb (imena navedena) in da bi bili navallni na Dolinarja Rudolfa ter povzročili z napadom njegovo smrt.

III.

Dugina Viktor je kriv, da je navall na Rudolfa Dolinarja ter ga z nevarnim orodjem v hrbet tako poškodoval, da je za dobljeno poškodbo umrl. Vsi ostali obtoženci pa se v smislu § 290 k. p. (pomankanje dokazov) oprostite od obtožbe, da bi bili zakrivilni zločin uboja po §-u 178/II k. z.

IV.

Reja in tovariši, razen šentlenarske skupine, so krivi, da so se 8. junija udeležili tepeža pri Prihovi in pri tem akademika Viktorja lahko telesno poškodovali. Od obtožbe zaradi tepeža pa se oprostata Reja Slavko in Silič Ivan.

Obsodijo se:

Reja Slavko zaradi prestopka nasilja po §-u 154/1, zločina po §-u 201 k. z. na 5 mesecev strogega zapora.

Dugina Viktor zaradi prestopka nasilja, zločina po 201 k. z. in samo on še zaradi zločina uboja na 3 leta robije, kakor tudi v izgubo častnih državljanjskih pravic za 3 leta.

Zaradi prestopka nasilja 154/1, zločina po 201 in prestopka tepeža po §-u 184 k. z. vsak na 4 mesece strogega zapora, in sicer: Brajkovič Slavko, Bunc Josip, Klajnsček Franc, Kodrič Franc, Mlinar Ivan, Paravan Anton, Primec Filip, Primec Mirko, Ranar Mirko, Štancar Drago in Urbančič Ludvik. Silič Ivan na 3 in pol meseca, Markež Vinko pa na 5 mesecev strogega zapora.

Po §§ 310 in 314 k. p. so vsi obtoženci obsojeni v nerazdelno plačilo stroškov kazenskega postopanja, ki se izreko za izterljive, kakor posamezno v plačilo stroškov izvršitve kazni. Po §-u 314 k. p. se obsojajo v plačilo povprečnine, ki se določa sicer na 3000 din, pa se vsi te povprečnine oprostajo.

V smislu §-a 297 k. p. se vsi odškodninski zahtevki zasebnih udeležencev zavrtačo na civilno-pravno pot.

Pogojno obsojeni

Obtožencem je sodišče drugače v kazni višelo tudi preiskovalni in zavarovalni pripor, ki je pri posameznih od 8. reep. 18. junija in 1. julija. V smislu določil §-a 65 k. p. se je nekaterim obtožencem kazni odložila za dobo 2 let, le pri Markežu Vinku za 3 leta, ker doslej še niso bili kaznovani.

Nepogojno so bili trije obsojeni, in sicer Reja Slavko, Dugina Viktor in Paravan Anton. Ti bodo morali določeno jim kazni prestopiti. Reja se v kazni vračuna preiskovalni zapor od 9. junija naprej. Dugini Viktorju od 18. junija in Paravanu Antonu od 18. junija.

Utemeljitev sodbe

Senatni predsednik je nato prešel k utemeljitvi sodbe. Poudarjal je na splošno naslednja dejstva in okoliščine:

Sodišče je imelo najprej rešiti vprašanje, kdaj in kje je bilo zasnovano in dogovorjeno dejanje. V tem pogledu je prišlo sodišče do prepričanja, da so obtoženci vedeli in mogli vedeti, da se namerava pripraviti tak napad in da se je v vozu

o tem govorilo. Iz dejstva in okoliščine sicer izhaja, da ni dokazano, da bi od svojega odhoda iz Maribora točno vedeli, v katero smer so odšli ljubljanski akademiki. Odšli so prvotno kot izvidniška in zaščitna straža spremstva predsednika JNS g. Petra Živkoviča. Neposredni napad na avtobus ljubljanskih akademikov je bil storjen še le takrat, ko so bili pred Prelogami ustavljeni od nepoznanega osebnega avtomobila z naročilom, da napadejo ta avtobus. Takoj so se odločili. Obtožene Milan Orožen ni vedel za to odločitev. Milan Orožen sploh ni prišel z drugimi obtoženci v stike. Tudi če se verjame agentoma Rojniku in Gabru, se še ne da sklepati, da bi bil Orožen zasnovatelj tega napada, za katerega je lahko izvedel še le pozneje. Sodišče torej smatra, da so se obtoženci neposredno pred Prelogami zbrali v mnogoto, da napadejo avtobus. Poleg tega je po zaslišanju in izpovedbah priče glede Reja dokazano, da je on vodil celo akcijo, glede Dugina Viktorja in ostalih pa je dokazano, da so pri napadu sodelovali. Nekateri obtoženci so to tudi sami priznali.

Sodišče dalje smatra, da njih kaznivna dejanja ne tvorijo zločina nasilja po §-u 154-II k. z., marveč le prestopke po 154-1 k. z., ker so bili vsi dogovorjeni v tem, da se s sredstvi, ki so bila že v naprej določena, tako s kamenjem, palicami, gorjačami itd. udeležujejo pri napadu. Ni odločilno, kateri izmed obtožencev je prišel do tega, da je zagnal kamen in da so oboroženi z gorjačami navallili v gozdu na avtobus ljubljanskih akademikov.

Izvršenih dejanj ni subsumirati pod § 205 k. z. zločin zoper varnost javnega prometa, življenja ljudi in imovine, marveč je njih dejanja smatrati za splošno ogrožanje varnosti v smislu §-a 20 L k. z.

Glede nadaljnjih dogodkov v Prihovi smatra sodišče, da se je napad na avtobus ljubljanskih akademikov izvršil v dveh fazah. Prvi fazi napada slededa druga faza ni več v tesni zvezi, treba je dejanja, izvršena v drugi fazi, tkekanje za avtobusom in spopad z ljubljanskimi akademiki, smatrati kot samostojno dejanje. V drugi fazi se je izvršil pretep in izvršeno je bilo tudi dejanje težke telesne poškodbe s smrtnim izidom. Ivan Dugina je dejanje težke telesne poškodbe izvršil sam, kar je tudi priznal. Ni dvoma, da je prav on zabodel akademika Ivana Dolinarja. Glede vzročne zveze smatra sodišče prvič, da je bil s težko telesno poškodbo zadet važen telesni organ in drugič, da je vsekakor podana vzročna zveza med dejanjem in smrtjo. Tudi če se uvažuje mnenje izvedencev glede statusa thimico-limphatica pa alkohol nikakor ni mogel povzročiti smrti, ker je bil alkohol zavžit že mnogo poprej. Dalje je Rudolf Dolinar mirno stal pred avtobusom. Mogoče je nanj učinkoval tudi nenaden napad in razburjenje, ki ga je pri njem povzročil Dugina. Obtoženi Dugina je za posledice svojega dejanja odgovoren v smislu §-a 178-II k. z.

Druga faza se dalje očituje v tem da so se obtoženci in akademiki spoprijeli, da je nastal tepež, v katerem je bil poškodovan akademik Planinc. Glede njegove poškodbe pa ni ugotovljeno, kateri izmed obtožencev jo je izvršil. Zato so vsi ostali obtoženci, razen Reja in Siliča, odgovorni za to poškodbo.

Šentlenarska skupina

Krivda in prostorek sta utemeljena. Sodišče se ni moglo prepričati, da je bil Slavko Reja kolo vodja, da je bil Silič zraven in da so se drugi udeležili tudi napada na Dolinarja. Glede drugih obtožencev šentlenarske skupine je prišlo sodišče po dokaznem gradivu do prepričanja, da se je sicer ta skupina srečala z Mariborčani v gozdu, se jim pridružila, da so pristopili k njim in da so se posamič oborožili s kamenjem in palicami, sodišče je tudi prepričano, da so takrat pri svojem prihodu vsekakor tvorili mnogoto, ki bi bila kaznivna. Z ozirom na dokazno gradivo pa je sodišče prišlo do prepričanja, da so se pozneje odcepili in da niso več vztrajali pri svojem naklepu in da mariborska skupina ni mogla več računati na nje. Gorišek in tovariši so se odstranili in niso več dajali ostalim moralne opore. Glede dejanj, ki bi morala priti v poštev po § 54 in glede 205 in 178 za to skupino, pa je državni tožilec od tožbe odstopil, kar je bilo pametno.

Sodba nato kratko navaja razloge za posamezne obtožence. Sodba dalje navaja kratke razloge za odmero kazni pri posameznih obtožencih. Sodišče je pravilno ocenilo vse olajševalne in obremenilne okoliščine. Obtežilno je bilo pri Reji, da je bil vodja akcije. Pri Viktorju Duginu surovost napada na mirnega, pri avtobusu stoječega Dolinarja, ki mu ni hotel nič žalega storiti.

Po končani utemeljitvi je predsednik podal predpisani pravni pouk in nato vprašal: »Ali se podajo kake izjave?«

Državni tožilec: »Si pridržim.« Branilec: »Tudi mi si pridržujemo.« Predsednik: »Dobro!« Sodišče je iz raznih razlogov dovolilo Slavku Reji odlog kazni za 3 mesece. Reja je sicer kazni sprejel. Prav tako je sprejel kazni Paravan Anton.

Ker so bile izrečene pogojne sodbe, so bili že danes iz zaporov okrožnega sodišča izpuščeni vsi obsojenci, tudi Reja. V zaporih sta ostala le Dugina Viktor in Paravan Anton. Čitanje sodbe je trajalo nad 1 uro.

Maribor, 30. julija.

Tajnik socialistične organizacije poneveril 12.000 dinarjev

V Mariboru je prišla na dan zanimiva afera, ki je povzročila med gradbenimi delavci hudo kri in silovito razburjenje. Tajnik mariborske podružnice »Saveza gradjevinskih radnikov«, ki je socialistična organizacija, gradbeni delavec Vinko Šerf je poneveril 12.000 din, ki jih je zbral od delavcev. Šerf je bil eden najvidnejših organizatorjev gradbenih delavcev, ki jih je spravljal v socialistično organizacijo. Postal je tajnik te organizacije ter je uradoval v Delavski zbornici. Pobiral je od skromnih mezd gradbenih delavcev prispevke, katere bi moral pošiljati centrali v Ljubljano. Vajenci so plačevali na teden v ta namen 2 din, navadni delavci 3 din in kvalificirani delavci 5 din — znaten znesek za človeka, čigar meza je tako nizka. Kot potrdilo je Šerf leplil delavcem v njihove članske

Novi železobetonski most čez Nevljico

Kamnik, 29. jul.

V sredo dopoldne je bila kolovadčija železobetonskega mostu čez Nevljico in propusta čez Mlinšičo. Zgradbo novega mostu in propusta je izvršilo gradbeno podjetje inž. Tönnies iz Ljubljane. V komisiji so bili zastopniki kraljev. banske uprave in sicer: gg. predsednik komisije inšpektor Orel, inž. Dekleva in nadsvetnik Pirce, okrajni cestni odbor v Kamniku je zastopal banov, tehnik Janšek Ivan in rajonski odbornik ter župan v Nevljah Novak Nande, gradbeno podjetje pa je zastopal inž. Dahowsky.

Kolovadčijska komisija je ugotovila, da je bil most zgrajen točno po vseh predpisih, dolg je 18 metrov — propust čez Mlinšičo pa 3 m. Ta most je dosedaj eden najlepših v kamniškem okraju in gre v glavnem vsa zahvala tamkajšnjemu županu in predsedniku Zupanske zveze g. Novaku Nandetu ter vsem drugim faktorjem, ki so skupno pripomogli z nešteti intervencijami, da je prišlo do zgradbe tega mostu, ki bo trajne vrednosti in bo odgovarjal vsakemu današnjemu prometu. Z gradnjo mostu se je istočasno dvignil cestni teren za 70 cm. Vsi okoliški posestniki, ki so tokrat skušali delati razne težkoče, so danes z dovršitvijo tega mostu vsestransko zadovoljni. Most se je zgradil iz rednega proračuna ter znašajo celotni stroški din 296.831.75, — polovico teh stroškov bo

Drži se vedno znanega pregovora

Bodi kjerkoli

Ki-Ki povsodi!

krila banska uprava, drugo polovico pa okr. cestni odbor v Kamniku.

V kratkem bo banska uprava razpisala komisijo za zgraditev novega železobetonskega mostu čez Bistrico in sicer na banov. cesti Preserje—Radomlje, stroški tega mostu so predvideni do 700.000 din. Tudi zgraditev tega mostu je nujno potrebna, ker je sedaj v nepisno slabem stanju. Okr. cestni odbor v Kamniku kot vse prizadete občine so že podvzele vse korake, da se bo zgradil ta most gotovo že v prihodnjem letu. Hvalvreden pa je sklep okr. cest. odbora v Kamniku, ki se je postavil na stališče, da v bodoče ne bodo več gradili lesenih mostov, temveč železobetonske, ki so trajne vrednosti.

Delavstvo v boju za svoje pravice

Maribor, 19. julija.

V Sv. Lovrencu na Pohorju je delavstvo lesnega podjetja A. Löschnigg pred kratkim začelo mezdno gibanje. Ker podjetje ni hotelo sprejeti tozadavnih predlogov delavstva in ker je samo zaradi organizacije odpustilo svojega dolgoletnega delavca Gornjaka Ludvika, je med podjetjem in v njem zaposlenim delavstvom nastal spor. Zveza združenih delavcev se je kot prva izmed vseh delavskih strokovnih organizacij poslužila določil uredbe o določanju minimalnih mezd itd. in prosila okrajno načelstvo Maribor-desni breg, da izvede poravnalni postopek. Okrajno načelstvo je v smislu gornje uredbe sklicalo prvo poravnalno razpravo na torek, dne 20. t. m. Razprave sta se poleg okrajnega načelnika g. dr. Šiške, zastopnikov delavstva, podjetnika g. Löschnigga, udeležila tudi zastopnik Delavske zbornice g. Marinček in zastopnik centrale ZZD tov. Drago Višnar.

Pri razpravi je podjetnik g. Löschnigg dosledno vztrajal pri tem, da plač ne bo zvišal prej, dokler g. ban ne določi minimalnih mezd. Najbrže pričakuje, da bodo minimalne meze nižje od mezd njegovih delavcev, ki so zelo nizke. Popustil ni niti za las, kljub temu, da bi podjetje z lahkoto preneslo precejšnje zvišanje plač. Izgovarjal se je, da bi z zvišanjem plač izgubil konkurenčno možnost in da bo prenehal v takem slučaju delati za boje. Mi smo nunenja, da g. Löschnigg tega ne bo storil, dokler mu bo količjak neslo. Ko pa bo imel izgubo, bo obrat ustavljal, pa če bodo plače zvišane ali ne. Za odpuščene delavca Gornjaka se je pod težo dokazov moral ukloniti in priznati, da omenjenega delavca ne more dolžiti defektov

pri njegovem stroju. Pač pa je odpust motiviral s tem, da mu ne zaupa, ker je za časa 7 letnega dela Gornjaka pri tem stroju že trikrat nastal defekt. Če pomislimo, da bo sedaj ta stroj »zaupač« mlajšemu delavcu, ki ga je pri tem stroju učil še Gornjak, da je Gornjak pri tem delu zaposlen že 22 let in da je na istem stroju delalo več delavcev, ne samo Gornjak, vidimo, da je trditve o nezaupanju za lase privlečena in da še najbolj drži mnenje delavstva, da je bil Gornjak odpuščen samo radi organizacije. Podjetje vsekakor slabo plačuje požrtvovalnost svojih delavcev, saj je po izpovedbah Gornjaka in sodelavcev ob zadnjem defektu postavil svoje življenje na kocko, da je podjetnika obvaroval večje škode.

Sploh bi pa bil zelo potreben temeljit pregled vseh naprav tega podjetja od strani oblasti, ker so stroji po krivdi podjetja zelo zanemarjeni in se pregledajo šele takrat, ko se temeljito pokvarijo, dočim bi morali biti pregledani najmanj vsakega pol leta. Tako pa, če se stroj po letih neprekinjenega obratovanja pokvari, delavec ni več vreden zaupanja.

Takih stvari delavstvo ne bo več mirno gledalo, ker se dobro zaveda, da se sčasoma isto lahko zgodi z vsakim izmed njih.

Ker je prva razprava potekla brezuspešno, je okrajno načelstvo za torek, dne 27. t. m. sklicalo drugo in zadnjo razpravo na okrajnem načelstvu v Mariboru. Ker tudi pri tej razpravi ni bilo uspeha in je podjetnik Löschnigg vztrajal pri svojem, se je poravnalni postopek zaključil in ima sedaj delavstvo proste roke.

Delavstvo je trdno odločeno, da se bo borilo za svoje osnovne pravice z vsemi dovoljenimi sredstvi in da bo v tej borbi vztrajalo do konca.

V 20 min. iz Ljubljane v Celovec

Pasji dnevi! — Kam, prijatelj? Na Savo? — Ne, danes pa za spremembo na Vrbsko jezero. — Zdaj, ob dveh popoldne? Saj se šališ! — Če želiš dokaza, ti prinesem jutri potrdilo celovške mestne kopalnice uprave, da se bom danes ob štirih popoldne kopal v zelenih valovih Vrbskega jezera! — Pa ne, da bi se peljal z letalom? In čez planine? Se ne bojiš? —

Krasno julijsko vreme. Ob gorah se plazi nekaj oblakov, a to nas ne moti. Barometer se dviga, ozračje je skoraj brez vetra. Komaj dospemo na letališče in se dobro razgledamo po njem, že nas pozdravlja na obzoru brneta srebrna ptica, ki prihaja s Sušaka, vedno večja in v nekaj minutah že pridrič pred nas mogočna zračna ladja. Potniki, ki bodo danes prvič potovali z letalom, strme

občudujejo železno ptico z velikimi tremi motorji in s široko razpetimi krili. Trup je podoben velikemu avtobusu in nosi ponosen napis: OELAK. Moderno trimotorno Junkersovo letalo najmočnejše konstrukcije. Če se je komu doslej zamejilivo skrivala lahna bojazen v sru, jo je pri pogledu na tega velikana gotovo izgubil in se povsem zapupal zanesljivosti zračnega letala.

Običajne formalnosti so hitro opravljene. Vsak si izbere svoj sedež. 16 sedežev je v kabini, 16 mehkih, usnjatih foteljev, v katerih moreš sedeti kar najudobneje za kadilce je posebna kabina. In še je med sedeži prostoren hodnik, da se moreš prosto gibati. Ob sedežih razgledna okna, ki ti nudijo nemoten razgled.

Povelje za odhod. Vrata se zapro, motorji zabrne in že zdrčimo po letališču. Komaj se dobro zaveš, že plavaš po zraku, kakor da sanjaš. Čudovit pogled! Travniki, polja in gozdovi se krčijo, hiše postajajo hišice, cerkve cerkvice. Griči se nižajo, kot da se posedajo. Pokrajina pred teboj postaja velik pisan zemljevid, posejan z vasicami in trgi, povezanimi z belimi trakovi cest, blestečih rek in potokov. Se nisi prav dojel vseh prvih vtisov, že te pozdravlja Mati božja s Šmarne gore, že ploveš nad širokimi gorenjskimi gozdovi, ki jih kakor mehko preprogo boža senca našega letala. Na levi pisana Loka s svojimi griči in cerkvicami, na desni tih Kamnik v naročju planin in ljubkost gorenjskih vasi in vasic. A že smo mimo Kranja in ponosnega Sv. Jošta, vedno bliže smo planinam. Storiš je zaviti v sivo meglo. Nasproti nam hite beli oblaki, ki pa se hitro trgajo in odpirajo okna v svetlo nebesno sinjino. Desno krilo se lahko dviga — zavijamo vzporedno z gorskimi grebeni. Plovedno tik ob zelenih vrhovih. Po planinah se pase živina in pastirji nas rado vedno opazujejo. Pod nami se zablje Golnik in kmalu nato Tržič z zeleno Sv. Ano, na obeh straneh pa nam delajo spalir razorani gorski vrhovi s sivimi stenami in prepadi.

Na obrazu vseh potnikov bereš radost in strmenje; vedno novi vzkliki začudenja in veselja, drug drugega opozarjamo na nove lepote in hitimo zdaj k enemu, zdaj k drugemu oknu, kjer je na eno ali drugo točko lepši pogled. Med nami so potniki, s katerimi smo se srečali prvič v življenju, a skupna radost in občudovanje nas druži v eno srečno družino! Nekajkrat nas presenetijo zračne luknje — letalo lahko pade za 20 do 30 metrov, ta ali oni se instinktivno oklene sedeža pred seboj. Kabina je polna smeha in šal. Vsi čutimo, kako dobrega prijatelja imamo spredaj v motorjih, ki brne tako lahko in enakomerno. Ta pesem nam je zdaj najlepša!

Toda že smo preko vrhov Karavank in v daljavi se prikaže svetla lisa, ki postaja vedno večja. Celovec — cilj našega potovanja. Pred nami se sprostira pravilčno lepa Koroška s svojimi zelenimi griči in planotami, pod nami pa leži zasnanjana Rožna dolina s široko Dravo. Prehitro plovedo, da bi mogli s kratkim pogledom objeti vse te naše ljubljene kraje — letalo znižuje svojo višino — bolj in bolj jasni postajajo obrisi pokrajine, trgov, vasi. Ze smo nizko nad polji, pozdravljajo nas žanjice in kosci. Se preden se dobro zavemo, je že Celovec pod nami, že nas pozdravlja žareče jezero, ki se koplje v žarkem soncu. Se dobro minuto in naša ptica sede na tla in zdrči pred hangar. Kar verjeti ne moremo, da je poleta konec. Se bi je peljali ure in ure! Zdi se nam, kot da smo se prebudili iz čudovitih, a zato prekratkih sanj! ...

Preteklo je borih 20 minut, kar smo se dvignili v Ljubljani in že smo v sru lepe Koroške, ob bregovih zelenega Vrbskega jezera. Kratko, toda čudovito potovanje, ki pusti v človeku nezabaven vtis in edinstven užitek, ki ga ni mogoče popisati z besedo, moraš ga samo doživeti!

Jesenice

Kino. Krevco prosvetno društvo predvaja veselo glasbeno igro sezone 1936-37 »Pesem sveta«. Sodeluje cela vrsta zvezdnikov in plesalk. Predstava se vrši ob pol 9 zvečer.

Skrivnostno mesto Peiping

Pogled na starodavno cesarsko mesto Peiping

Na svetu je veliko čudovitih starih in novih mest, vendar ni nobeno tako čudno in svojsko, kakor je staro cesarsko mesto Peking ali Peiping, kjer si zdaj stojita nasproti japonska in kitajska armada.

Mesto — oltar

Niti stari niti novi svet nima tako tajinstvenega, simboličnega mesta, kot je ta stara prestolnica na severu Kitajske. To mesto je kakor oltar, kakor tempelj pod milim nebom in zaeno astronomski simbol. Niti kaka gora niti reka, niti ne morskobrežje niso bili v davnem času povod za postavitev tega mesta. Niso ga ustanovili slučajno, ker bi imelo kake izredne življenjske prilike; ni se razvilo iz kake vaške občine in po svoji zgradbi ni bilo podvrženo volji in posebnosti kakega etavbenika ali graditelja mest. Nikakor, zakaj to mesto je tvorba svečenikov in zvezdoslovcev, to mesto je znamenje svetovne skladnosti, je spojeno z nebom in zemljo, saj je zaeno kos obeh. Temelji, ki mesto na njih stoji; ozračje, dih, ki ga preveva; življenje, ki klije in raste v njem; zgodovina, ki se je tvorila v tem mestu: vse vsebuje dih skrivnosti, čarobnosti in na kozmična dogajanja navezanega življenja.

Veliko srce Kitajske

Mesto leži v pokrajini ko dva pravokotnika, v obliki križa, s pokončnim in prečnim tramom, na tesno obdano z obzidjem, ki ga prodira dvanajst velikanskih vrat, ki predstavljajo pomen zaporednosti v letu po sončnih spremembah. Na severu zaprto in na jugu odprto, je mesto tudi utelešeni stari kitajski nauk o vetru in vodi, nauk o dobrih in slabih vplivih elementov. Na severu je mesto zavarovano zoper ledene in peščene vi-

obzidju in s skladno arhitekturo starih zgradb, ki so jih ponaredili po naravnem dogajanju. Treba je namreč vedeti, da je v tem mestu nekoč utripalo veliko kitajsko srce. V »Prepovedanem mestu« je še komaj pred 25 leti bival »Sin bes«, vladar 350 milijonov ljudi, cesar, ki je mislil, da se krog njega vrtil ves svet.

Resnično, to mesto je bilo srce Kitajske, utripajoči ud enega od najstarejših plemenskih narodov tega sveta. Pogled na zemljevid pa boš pritril tej primeri. Kakor mreža samih žil se v to mestno srce iztekajo skozi 12 vrat prometne žile vse dežele z vseh strani. Stoletja dolgo se je po teh dovoznih žilah pretakalo življenje vse države v to srce in iz njega spet v daljne pokrajine, z neizmernimi dajatvami in zakladi, s tožbami in trpljenjem, s prošnjami in z vdanostjo tega neizmerno številnega ljudstva. Če stopaš po tem mestu, se ti zazdi ko orjaška prastara, dragocena pisana preproga ali kakor ura s sladkimi, točnimi in strastnimi melodijami. Ceremonije, življenje cest, stara gledališča, trgi, razpadajoči in še živeči templji, sladko dehteče žrtveniške žare, elastno ščetajoči proizvodni kitajske kuhe, različni prazniki po letnih časih, prelestni pogrebi, brezmejna gospodstvaželjnost tisočletij, iz pozemskih in nebeskih reči sestavljeno mišljenje, pradavne in baseslovja in legendarne zgodovine izvirajoče ljudske šege, pestro sestavljena družba meščanskega življa, valovi pohlepnosti, suženjska človečnosti, pretresljivo siromaštvo: vse to najdeš v tem mestu ko pisan, vedno menjajoči se, barvast kalejdoskop.

Vse skrivnosti so očitne.

Prestol zmajev. Cesarica Tsihi

V središču Tatarskega mesta stoji še sedež nekdanjih cesarjev družine Mandžu: »Prepovedano

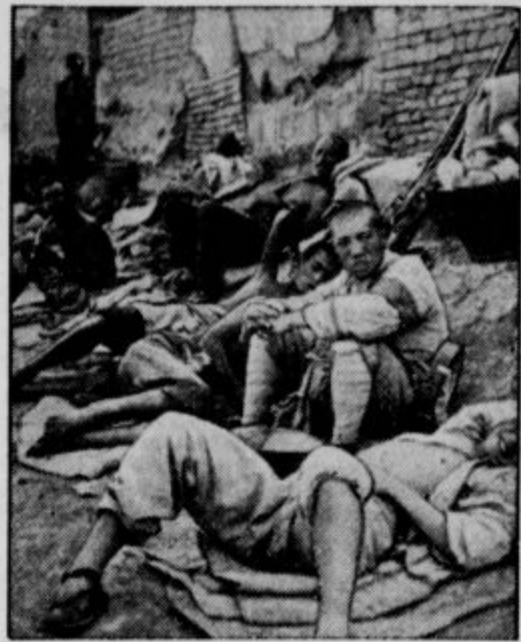
tanke porcelanaste posode; prelestne, več sto let stare slike iz svile; velikanski cesarski pečati iz rumenega kamna; nakit iz zlata, draguljev in bisero.

Nebesa Bude in lotosovi ribniki

Prav blizu »Prepovedanega mesta« je obširna Zimska palača, ki jo nadkriljuje bela pagoda, katera je s svojimi petimi oddelki znak budističnih nebes in starodavnega prirodoslovja. Se dandanes se pelješ k zapuščenim palačam po gosto zaraslih lotosovih ribnikih v starih, pisanih cesarskih džunkah. Skozi lepo usločene marmorne oboke prideš v dvore palač, ki jih ob straneh obdajajo temne, visoke lesene hiše in templji, v katerih še vedno stojijo prelestni oltarji malikov, kakor bi jim ljudje še nedavno žrtvovali. Kakor orjaški, dragoceni okras stoji v nekem dvoru še Zid zmajev iz zelenega porcelana in z reliefi devetih, iz zemlje v nebo se dvigajočih zmajev.

Pravljica barv in oblik

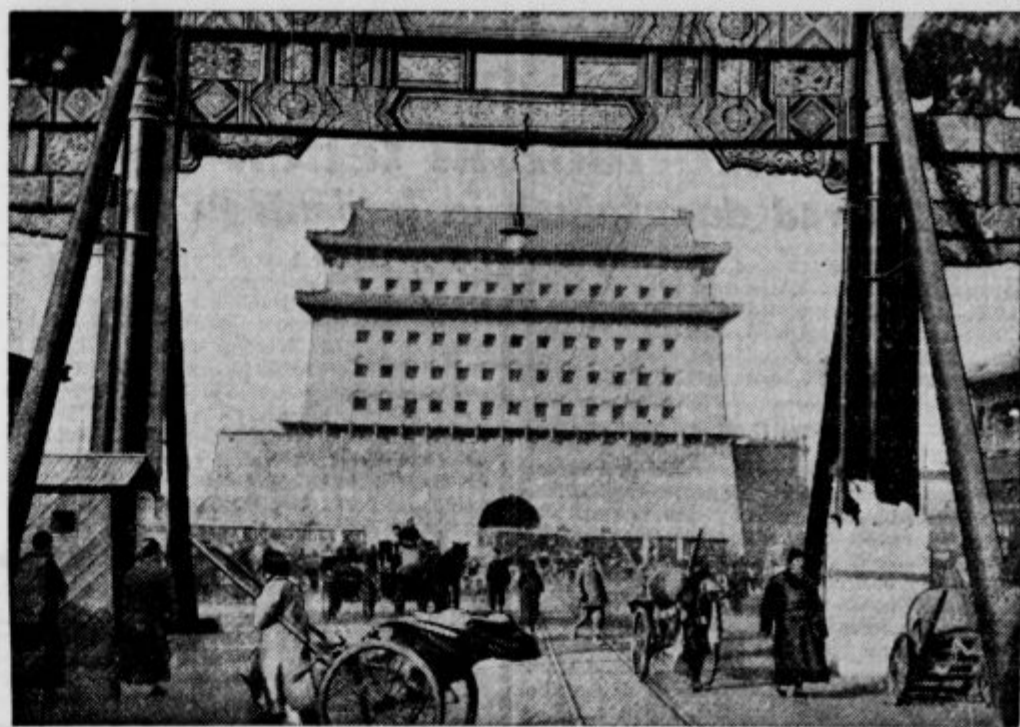
Zunaj, izven peipinškega obzidja je Poletna palača, barvasta pravljica izrednih oblik. Pred nekaj desetletij šele so jo sezidali iz denarja, ki si ga je Kitajska sponodila v inozemstvu za izboljšanje svojega brodogoja, a eo ta denar potem rajši darovali cesarici-materi za njen 70. rojstni dan. Tudi Poletna palača priča (prav tako kakor Prepovedano mesto in Zimska palača) o nekdanji moči in krasoti Kitajske. Kar ves obronek holma je tu posut z različnimi paviljoni in umetniškimi vrtovi, od koder imaš obširen razgled na lotosove ribnike, ob katerih stoji še mali cesarski paviljon v obliki razkošne džunke. Skozi vrtove palače vodi v pol-

Prvi originalni posnetek z bojišča kraj Peipinga, kjer so vojaki 29. kitajske divizije; 100 mož te divizije so Japonci v zadnjem spopadu ustrelili

Mrtva Kitajska je še živa

Dasi je že veliko mrtvega v tem skrivnostnem mestu, vendar je še dosti pradavnega malikovalstva živega in tisti svojski templji še niso izgubili svoje privlačnosti. Sicer so že zdavnaj ugasnili žrtveniški ognji na oltarjih, ki so jih bili postavili

Slavna glavna vrata v Peipingu

krogu lesen mostovž, ves pisan samih barv in poln dragocenih rezbarij. Na stropu mostovža so številne slikarije, ki ponazorujejo nekdanjo Poletno palačo, katero so v prejšnjem stoletju angleški in francoski vojaki požgali in odnesli neizmerno zaklade, ki zdaj krasijo mnoge evropske muzeje. Tam v zahodnih hribih te pozdravljajo tri marmorne in porcelanaste pagode, ki se pa dandanes, kakor vse zgodovinske kitajske zgradbe, že podirajo. Semkaj spada tudi v tej krajini stoječi, svojski Peteropagodski tempelj, ki so častili v njem pet Budov. Tudi ta tempelj je zdaj zapuščen in leto za letom se bolj in bolj bliža koncu.

Revolucije so uničile tisočletno tradicijo. Nebeški tempelj

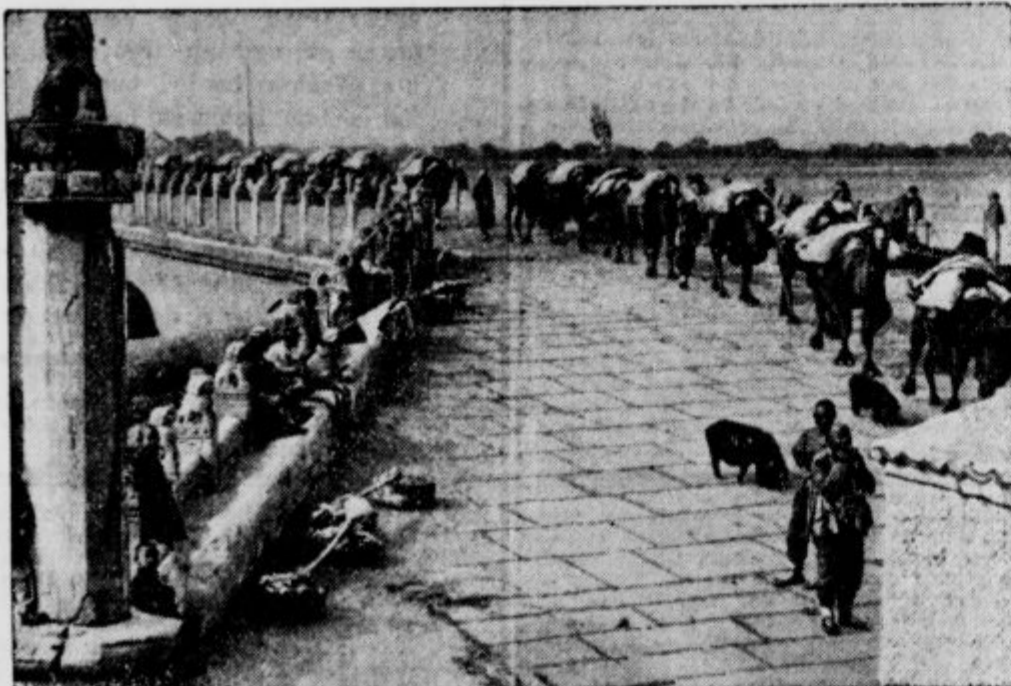
Moderni promet, vpliv civilizacije od zahoda in iz Amerike in še tehnika in mogočni revolucijski viharji so pripomogli, da je tudi Kitajska začela drugače pojmovati življenje in človeka. Kakor je zapuščeno »Prepovedano mesto« in sta osamljeni Zimska in Poletna palača, tako je obubožal tudi Tempelj nebes, tisti kraj, kjer so nekoč kitajski cesarji na novega leta dan, največjem kitajskem prazniku, za blagor ljudstva in države molili in se postili. Okrogla, rdeče in modro se blesteča stavba Tempelja nebes, ki se kakor dragulj dviga iz lesketajoče se rože, in bele marmorne balustrade nebeškega oltarja, kjer je cesar nekoč prosil nebesa pomoči, so v svojih skladnih delih, v katerih se vse ujema e kozmičnimi rečmi, prelestni kosi kitajske stavbarske umetnosti. Ceprav raste trava na strelah in na širnih, golih višavah, pa zadobi tujec še zmeraj nepozabljive utise skladnih, kozmičnih zakonov, po katerih se je stara Kitajska ravnala.

v čast zemlji, soncu, luni in planetom, toda po drugih templjih še časih zaživi nekdanje češčenje malikov. Na primer, prihajajo Kitajci še zmeraj v Tempelj vesoljstva in se spovedujejo v sedemdesetih majhnih templjih strahotnim malikom, ki eo podobne grehov. Zenske prihajajo semkaj k »otroškemu bogu«, žrtvujejo mu v veliki, pravokotni papirnati žari razne podobe, zažigajo dišeče palice in si dajo povedati od svečenikov, da jim bodo bogovi poslali obilen zarod. — Kakor zamišljeni sede v Templju sinjih oblakov pet sto Budov, kakor bi žalovali za boljimi časi. Ze zdavnaj se je sama vase sesula tudi krasota »Rumenega templja«, kjer so nekoč izdelovali kipce in podobe budistične vere. Iz razvalin se dviga še stara, bela marmorna pagoda, a umetno izdelane skulpture Bude so uničili japonski vojaki že med boksarsko vstajo v začetku tega stoletja. Modre sončne zvezde, ki jih zagledaš tu in tam na stenah raznih templjev in oboroženo vojaštvo, ki so jim številni templji za bivališče, eo pa znak, da je novi čas mogočnejši ko neživi maliki, ki niso mogli zabraniti spremembe Kitajske in ne zadržati nemirov, ki so prihrumeli v deželo.

Od povsod

Čudežnega otroka so dobili v Fullonu, USA. Tam živi 2 letni otrok, ki ima besedni zaklad 2000 izrazov in zna takoj ponoviti pesmice, čim jih le enkrat sliši. Ta otrok je pač edini te vrste na svetu.

52.000 besed na dopisnico je nekdo v Avstriji napisal in jih je pisal vse leto, ker ni imel drugega dela. Dosegel je pa s tem svetovni rekord v pisanju take vrste.

Velblodja karavana iz zahodne Azije stopa čez starodavni most čez reko Lukon v Peipingu. Ta most je poznal že svetovni raziskovalec Marco Polo (v 15. stoletju)

harje, a na jugu je odprto za prihajanje toplih, rodovitnih sap. Peiping so postavili kakor zaščitno hišo, ki jo je treba varovati slabih vplivov, a katera je potrebna toplote elementov. Ta dva pogoja za življenje, ki ju vsebuje to mesto se izražata e simetrijo, z urejenostjo, s popolno izločitvijo po

mesto« in »Zimska palača«. Ze zdavnaj to »Prepovedano mesto« ni več prepovedano. Kar je bilo nekoč navadnemu zemljanu prepovedano videti, to je zdaj vsem očem, celo najnižjemu kuliju očitno. Večkrat sem prehodil to mesto, si ogledal templje, palače, dvorane dedov tega, nekoč cesarskega dela mesta. Stopal sem po belih marmornih mostovih in si ogledal za obledelimi težkimi svilenimi zastori sobane nekdanjih cesarjev. Nikaki prenapeti haremski čuvaji, nobeni službojuči evnuhi in nobeni, v pisano svilo oblečeni mandarinji mi ne ovirajo moje radovednosti. Tu, v eni izmed palač stoji še stari Zmajski prestol, ki je zdaj ves crviv in zaprašen; na tleh še tudi ležijo dragocene preproge z oguljenimi ornamentami. V sončnih pramenih se iskrijo umetniško izdelane, bele marmorne ograje in na vrtu, vse vprek poraslem s travo stojijo še stari žrtveniki, s katerih so že postrgali dragoceno zlato prevlako. Ob nekem samotnem stebri mi je neki Kitajec pripovedoval o grozovitostih cesarice-matere Tsihi, ki je dala ondi svoje sužnje bičati, če so ji pri česanju iz neprevidnosti izpulile kak las, ali če so pozabile kako zvedavo muho prepoditi. Bivši cesarski muzej, ki je skoraj najdragocenejši in najbogatejši muzej na svetu, pa še zmeraj ni vsa njegova vsebina popisana v katalogih, priča o veličastju in muhavosti vladarjev, ki so tu živeli. Tu stoji, na primer, še nekaj stotin onih dragocenih ur, ki jih je bila imela cesaricamati v svoji spalnici. To so po večini astronomske ure iz zlata, srebra ali med, ki v njih ptički pojejo, sonca, lune in zvezde krožijo, kjer so videli letni časi, — sama darila evropskih vladarjev. Velike vrednosti so ondi stoječe, ko lupina jajca

»Moja žena mi je vendar nekaj naročila, ko je šla k morju, lo ne vem, kaj?«

Evropski del Peipinga, kjer so poslaštva tujih držav: na sliki je Quai du Congres; na desni Grand Hotel, na levi druga hiša pa angleško poslaštvo

Triperesna deteljica

Splaal M. Kuzič. — Ilustriral M. Sedej.

V večerajšnjem nadaljevanju je bilo pri lomljenju pomotoma izpuščenih nekaj odstavkov, ki vežejo povest od četrtika na petek. Potek dejanja je bil tako nasilno pretrgan in nima nadaljevanje od četrtika na petek nobene zveze. Glede na to objavljamo izpuščene odstavke naknadno.

Ko je bil ciganski spreved že daleč onstran vasi, se je poglavar Muri z medvedarjem, cigankami in opicami utaboril pod lipo sredi vasi. Medvedar je začel na vso moč tolči ob tamburin in kričati, da je vsa vasa drvela skupaj. Ko so bili pod lipo zbrani skorajda vsi vaščani z otročaji vred, se je medved postavil na zadnje noge in začel plesati po taktu pesmi, ki jo je cigan z zateglim glasom pel:

>Sijaj, sijaj, sonce žarko,
pleši, pleši, medved Marko,
dvigaj noge do neba,
hopsa, hopsa, hopsasa!<

Kosmatinec je plesal, opice so preobračale kozolce in cvilile in se pačile, da je bilo veselje. Vaščani so se smešnemu prizoru smejali na vsa usta, otroci pa so navdušeno ploskali in kričali:

>Zivio! Zivio!<

Nadaljevanje od petka na danes:

Proti večeru so cigani zavili s ceste v temno hosto in si uredili udobno taborišče za to noč. Cigančki so nanosili dračja, ciganke pa so zakurile ogenj in začele v velikih kotlih kuhati večerjo. Debelušast cigan je spretno upihnil mlademu pujsku luč življenja, mu potegnil kožo z glave, ga nataknil na raženj in ga začel peči.

Nazadnje je prišel na vrsto tudi Jožkov zajček. Jožku se je preplašena živalca na vso moč smilila in sklenil je, da je na noben način ne dá iz rok.

>Saj ga nisem zato ujel, da bi ga zaklali in pojedli!< se je z jokajočim glasom branil.

Pa se je upiral zaman. Širokopleč cigan mu je zajčka surovo iztrgal iz rok. Prijel ga je za zadnje noge in ga z vso silo treščil ob drevesno debl. Zajček je zavrčal, tako presunljivo zavrcil, da se je Jožku kar trgalo srce. Še enkrat je uboga živalca vtrepetal, potem pa je negibno obvisela v ciganovih rokah z glavo navzdol.

>Dobra pečenka, imenitna pečenka!< je zbrundal cigan in obesil zajčka na debl. Potegnil je iz žepa ostro nabrušen nož in mu začel dreti kožo.

Jožek ni mogel gledati strašnega prizora. Zakril si je obraz z rokami in se obrnil proč.

Sledila je pojedina, kakršne naši trije junaki še nikoli niso imeli prilike videti. Vsa ciganska družina je z glasnim hrúšenjem in truščem posedla okoli ognja. Nekateri so začeli obrirati kurja bedra, drugi pa so si z nožem rezali velike kose mesa od pujske na ražnju in se mastili kot za stavo. Mlada ciganka je odnekod prinesla velik vrč, napolnjen z vinom, ki so ga ukradli bogve kod. Vrč je romal iz rok v roke, od ust do ust.

Peter je nekaj časa potrpežljivo gledal, kako se cigani mastijo z mesom živali, ki jih je bil ujel on in njegova dva tovariša. Nazadnje pa se mu je zdelo čakanja dovolj. Odločno je stopil pred ciganskega poglavarja in ga vprašal:

>Kaj pa mi trije? Lačni smo kot volkovi!<
Poglar mu je vrgel veliko kost pod noge in se zarežal:

>Nate, nazrite se, požeruhi!<
Peter je kost pobral, ko pa je videl, da je že vsa oglodana, je debelo pljunil, vrgel kost poglavarju nazaj in jezno zaklical:
>Saj nismo psi, da bi jedli vaše ostanke!<

MATICA
Najlepši pevski film!
Benjamin Gigli pole polag pesmi arije iz Tosca, Manon, Norme
TI SI MOJA SRECA
Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. **Dia 1** —; denotovanjski oglas **Dia 2** —. Najmanjši znesek za mali oglas **Dia 10** —. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonjska, 3 mm visoka politna vrstica po **Dia 250**. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Mizarskega pomočnika
dobro izurjenega, sprejem takoj. Josp Vengar, strojno mizarstvo, Javornik. (b)

Dekle

pridno in pošteno, ki zna tudi nekoliko kuhati, takoj sprejememo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoje«. (b)

Prodamo

Burel, lister in vsa letna oblačila nudi v elegantni izdelavi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

Kovčke, ročne torbice,

aktivke, denarnice, nahrbtniki itd. — v veliki izbiri priporočila IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (l)

Mayerjev leksikon
21 knjig, zelo ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11958. (l)

Ia sveže slive
kg 2.25 Din; sveže bruske in debela jabolka po 3 Din — po 50 kg razpošilja franko vozšina - G. Drechsler, Tuzla. (l)

Osebni avto
patsedežni, zelo dobro ohranjen, po zelo nizki ceni napredaj. Poizve se pri tv. »Jugotehna«, Gosposvetska 1. (f)

SOBE
Gospodično
sprejem v zračno stanovanje poleg nove cerkve v Mostah, Ciglarjeva ul. 14. (s)

Soba
parketirana, se odda blizu magistrata. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11995.

Opremljeno sobo
s posebnim vvhodom oddam. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11967. (s)

Posedstva

Pritlična hiša
4 sobe, vrt, napredaj. — Društvena 16, Ljubljana-Moste. (p)

Trgovska hiša
enonadstropna, dobičkonosna, centrum Celja, zelo ugodno napredaj. Cena 275.000 din. Naslov v upr. »Slovenca« v Celju. (p)

Govstina
z lepim vrtom, na prometnem kraju Zagreba, nasproti glavnega kolodvora — napredaj, event. se sprejme družabnika. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11929. (l)

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno nabraženi posredovalci — Cesta 39 oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vrt. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Denar

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10, tel. 27-52.

Hranilne vloge
vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje

vnovčim
najkulantneje po najvišji ceni

tako v gotovini
A. D. PLANINSEK, LJUBLJANA, Beethovnova ulica 14, telefon 25-10.

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA
MARIBOR
Aleksandrova ulica št. 40
vnovčuje

H R A N I L N E V L O G E
bank in hranilnic, kupuje vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni

Širite »Slovenca!«

IZJAVA

Podpisana tvrdka opozarja vse svoje trgovske prijatelje, da g. EMIL ZUPAN ni več v njeni službi in tedaj ni upravičen imenom tvrdke prevzemati kakršnekoli obveznosti, zlasti pa ne za njo kasirati denarne zneske.

»TRGOPROMET« družba z o. z.

Razpis

Občina Nevlje, okraj kamniški, razpisuje pragnatično mesto občinskega tajnika. Prosilci morajo imeti pogoje iz čl. 7 in 8 uredbe o občinskih uslužbencih. Čas za vlaganje prošelj je od 25. julija do 25. avgusta 1937.

Občina Nevlje, dne 20. julija 1937.

DRAKTIKANTINJO

absolventko trgovske šole sprejme industrijsko podjetje na deželi. — Pogoji: popolno obvladanje slovenskega, nemškega in srbohrvatskega jezika v govoru in pisavi. — Ponudbe na Aloma Company d. z. o. z., Ljubljana pod »INDUSTRIJA«

DIPLOMIRANEGA INŽENERJA

izvežbanega poslovodjo in tehničnega organizatorja išče večje industrijsko podjetje kovinske stroke. — Pogoji: odgovarjajoča praksa in samostojnost v tehničnem vodstvu manjše livarne železa, kovačnice in oddelka za emaljiranje. — Ponudbe na »Propaganda« a. d., preje Jugosl. Rudolf Mosse a. d., Beograd, poštni predal 409 pod »761«.

+

Dotrpel je naš nepozabni, iskrenoljubljeni soprog, blagi oče, stric itd., gospod

ALOJZ PRIMC

vpok. or. nar. in pos.
katerega je Vsemogočni poklical k Sebi. Pogreb blagega ranjkega bo v soboto, dne 31. julija 1937 ob 4 popoldne na magladesko pokopališče. Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 2. avgusta 1937 ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Magdalene. Bog mu bodi plačnik!
Pobřežje pri Mariboru, 29. julija 1937.
Zalujoča vdova Katia, otroka Lerčka in Slavko, ter ostalo sorodstvo.

+

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je po dolgi in mučni bolezni previden s tolažili svete vere, danes umrl v Slovenjem gradu nad vse dragi naš soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Janko Klun

trgovec na Prevaljah
Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 31. t. m. ob 16 pop. iz bolnišnice na mestno pokopališče v Slovenjem gradu. Prevalje, dne 30. julija 1937.
Zalujoči ostali: Marija, soproga; Darinko, Janko, Olga, Milena, otroci; in ostalo sorodstvo.

Okusna in lahko prebavljiva
NESTLE-JEVA MOKA
je zelo primerna hrana za otroke
v času poletne vročine

Knjigovodkinjo

z daljšo prakso, večšo tudi srbohrvatske in nemške korespondenčne event. stenografije in bilanciranja, izurjeno strojepisno išče podjetje na Gorenjskem v lepem kraju ob železnici. Nastop 1. septembra t. l. Plača po dogovoru. Lastnorodno pisane ponudbe z navedbo prakse upravi »Slovenca« pod »Knjigovodkinja za Gorenjsko« 11.801. (b)

Službe iščejo

Abiturient
instruira — ali išče primerne zaposlitve za dva meseca. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11966. (a)

Mesto hišnika

išče 30 let star fant, vajakov prost, vajen vrtinarstva in tudi za domačo potrebo zidarske in mizarske obrti. Plača po dogovoru. - Ponudbe na podružnico »Slov.« Celje, pod »Nastop takoje«. (a)

Moderna spalnica

masivna oherova, solidno izdelana poceni napredaj. Mizarstvo Cimerman, pri D. M. v Polju. (s)

Železne postelje

po naročilu, posteljne mreže iz pocinkane in pobakrene žice, ter vrtno zložljive železne stole dobite najceneje pri: Strgulce Pavel, Gosposvetska cesta 13, Ljubljana. (l)

Ugodna prilika

za nakup umetnostnih slik pri tvrdki Mathian Ivan, Ljubljana, Tyrševa 12 (na dvorišču), kjer je velika odprodaja starih in novih umetnin. Interesentom ogled mogoč od 9-13 od petka, 30. VII. do ponedeljka, 2. VIII.

Najboljši trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
L. Pogačnik
Bohoričeva 5 Telefon 20-35

Stanovanja

ODDAJO:
Enosobno stanovanje pritično, v novi hiši, oddamo mirni stranki do 3. osebe. Mesečno 300 din. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 11991. (s)

Razno

V nedeljo 1. avgusta otvoritev gostilne pri »Kristinci« Tyrševa c. 84 Vrt, balneanje, mrzla in gorika jedila, pristna vina. Pridite in prepričajte se! Vabi Novak Kristina.

Vabljeni ste v Hrastje k »Tinčku k pristnemu vinčku
V nedeljo 1. avgusta bom otvoril gostilno ter se priporočam Justin Debevc

Agnes Günther: 52

Dušica - Rožmarinja

»Stanje Rožmarinje se je brez dvoma izboljšalo. Cetur sem se morala najbolj čuditi, je bilo to, da se ni onesvestila, do česar bi bila imela vso pravico, marveč je rešila svojo teto kot kak izvežban požarnik.«

Ker se pa komarji le niso hoteli izpametovati ter so v gostih rojih napadali Brauneckerje, je teta Helena sklenila zapustiti to negotoljubno obalo. Pred svojim odhodom je vse uredila in vsi, ki so še ostali tam, so ji morali svečano obljubiti, da ne bodo nikdar z gorečo svečo v roki stikali med zastori. — Za Rožmarinjo je pa najbolje, če ostane čez zimo tu in se preteklost zagrne s pozabljenjem.

»Kneginja in Rožmarinja se nikdar nista razumeli... Le nikakih nesreč več...!« Tako je svetovala teta Helena svojemu bratu, v katerem je že dokaj pojemaleja jeza. —

Pred svojim odhodom je teta Helena tudi gospodinjstvo lepo uredila. In kuharica zdaj ne pokrade več, nego ji njen etan in njena narodnost dovoljuje Miss Granger se je javila pri angleškem župniku, nemški župnik pa je obiskal Rožmarinjo. Miss Granger se je čisto eslja z neko staro angleško prijateljico, kar je prineslo v njeno vsakdanjo dolgočasnost nekoliko življenja.

Rožmarinja in miss Granger zahajate dnevno na rtič, kjer stoji prastara cerkva. Tu sedite v zatijšu ob zidu ter zrete v morske valove, ki se zaginjajo v skale. Ko je Rožmarinja prvič opazovala ta prizor, kako so se še vsled večerajšnjega viharja vzburkani valovi vzpenjali z vtilim grmenjem, da so se videle čudovite modrokristalne votline in kako so se zopet sesuli ter je bila njena radost velika. Miss Granger je ni zlahka spravila domov.

Po večerji se miss Granger poda brž v svojo sobo. Obe dami se prikažeta pri večerji v svečanih večernih oblekah. Odkar je odpotovala teta Helena,

je miss Granger uvedla ta običaj, katerega se zvesto drži. — Njeni angleški znanci in prijatelji se zelo množijo in ni skoraj več dneva, da bi ne bila nekam povabljena na popoldanski čaj, odkoder se vrača šele tik pred večerjo. Tako ima Rožmarinja več kot dovolj časa, da razglablja in strmi predse. Ne moti je več pri tem pošlu njena živahna in celo dovipna teta Helena.

Ves dolgi popoldan sedi ter zre na majhen kosček sinjega morja, ki se svetlika skozi zaprašene palme. — Često jemlje iz vaze eno vrtnico za drugo, jo obrača sem ter tja, dokler ne leže vsi nežni, mehki lističi po tleh ter ji je os'alo v roki le še rumeno rožno srcece. Neprestano je obdana od nešteto raztresenih rožnih listov. Cestokrat jih ima cel kupček na svoji dlani. Spušča jih iz balkona na oranžna drevesa, lističi za lističem, zre za njimi, kako padajo, plavajo po zraku, se vrte in končno obleže kot odprte majhne skodelice. Skarjice, katere je bila kupila Rožmarinja v Berlinu, leže poleg nje. Tu pa tam jih vzame v roko, motri njihovo koničasto ostrino! — Zle misli pronicajo za tvojim belim čelom, Rožmarinja! —

Veak teden že poroča sama svojemu očetu. Pripoveduje o rtiču, o palmah, o cvetlicah, o miss Grangerjevi, o italijanski služkinji Angelini, sploh o vsem, le o Rožmarinji sami ne omeni nikdar besedice.

Bolj ko ga mineva jeza, tem huje se toži knezdu po Rožmarinji. Njegova hčerka mu manjka povsod. Nikdo ne pozna in ne doume njegovih upov in načrtov tako dobro nego Rožmarinja. Nihe mu ne more tako olepšati jutranjih ur, nikogar ne obdaja ono fino, čisto ozračje, kot bi prišlo iz neznanega dežele, kjer žive nežnejša čustva in kjer za nagunost in prostištvo ni prostora in ga tudi nikdar ne bo. — Kako prazno in pustno je vse brez nje! — Ko bi pisala te besede: odpusti! — Razdražila in užalila me je bila, nisem se zavedala svojega čina! Da bi navedla katerikoli vzrok, naj bi bil še tako prozoren, in ne bi tako trdovratno molčala! —

Plohe dežja so končno vendarle pregnale naldne komarje in oprale zaprašene ceste. Otroku s severa se odpirajo oči za krasoto palm, ko jih motri v dežju. — Kako je ona dateljna palma pripravljena sprejeti osevujočo mokroto!... Na velike, široke liste pada dež. Dežne kapljice se stekajo vzdolž skrbno pripravljenih žlebov ter se zbirajo ob steblih, po katerih se iztekajo k deblu ter se tam izlivajo v majhne kozarčke. In ob listih, — te nežne rjave zankice, v katerih se vlov vsak biser!

Potem so še druge palme, ki pa zro čemerno kot utrjene leptovice in vendar le čakajo na svojega prijatelja — na mesec! Kako jih boža lunin svit ter prikazuje njih divni stas in somernost njihovih zastavic. Vsaka oblika ima svoj odsvit in če kdo pogleda proti nebu, vidi nebroj neizrečeno krasnih oblik. Deblo, ki je podnevi skoraj previtko, se dviga v mesečini dostojanstveno v višino ter nosi ponosno svojo krono iz lepo oblikovanega listja. —

Ah, da bi koga imela, ki bi vso to krasoto užival z njo. Toda hudo je osamljena in radi tega vse to težko prenaša, ko jo vendar že vznemirljivo boli srce. Razmišlja in razglablja o besedah tete Helene. Posebno naslednje ji neprenehoma done v ušesih: »Spriči smrti ne lažemo! — Te besede so veljale njeni mačehi, bi li ne moge tudi za njo veljati?...

In nekega dne odpre skrinjo, v kateri so shranjeni njeni skrivnostni zakladi. Odkar je k drugemu božiču — njeni božični prazniki štejejo od njenega božiča v gozdu — vezala za Harra stolno prevleko, se je tej umetnosti vedno bolj udajala. Odkar je ločena od svojega dolgega prijatelja in ne more več soodločevati v njegovih barvah, je vso svojo ljubezen do lepote in vse svoje fino umetniško umevanje vtila v te vezanine. Brez vsakega navodila, poslušna le svojemu čutu za oblike in barve, je z iglo in s svilenim nitjo podala vtis, katerega je sama sprejela od narave. Nihe je ni pri tem motil. Kadar je sedela sklonjena nad svojo vezanino, je bila zavarovana in zaščiten! Nekaj časa so ji bili tudi to prepovedali, češ, da vztrajno ve-

zenje pači postavo in vpliva škodljivo na ponašanje. Tako je vsaj trdila njena mačeha.

Toda Rožmarinja si ni dala odvzeti tega edinega veselja. Držala je prav rahlo vezline proje ter s svojimi čarobnimi rokami izvršila prava čuda!...

Tudi danes si je poskala kos belega atlasa z nežnomodro barvitostjo ter ga pokrila s svojimi znamenji in točkami. Ko se z vso vnemo loti tega dela, bo imela miss Granger še udobnejše življenje. —

Rožmarinja je silno marljiva! Njena ličeca rde. Veze s toliko vnemo, kot bi ji šlo za življenje. —

XVII. Higenija.

V eni izmed južno ležečih sob manjšega hotela v Bordigheri počiva na marmornatem balkonu v najlepšem sončnem sijaju. V naslonjaču iz vrbovja, skrbno zavit v ogrinjala in odeje, bled mladenič. Poleg njega, pri mizi, sedi prijazna zastavna gospa — njegova mati ter piše pisma. Zdjaci je mladi mož odložil knjigo.

»Boš kmalu dovršila, mati? In ve že naš oče, kaj tu uganjamo? Gotovo si mu poročala o profesorju Schwarzenzu? To ga bo najbolj veselilo. Prav od srca se bo smejal in bo vzbujal stare spomine iz Tübingena.«

»Kolikor sem pač mogla, Albreht. Toda vsega vajinega modrovanja in vseh svetovnih zagonek, katere vidva rešujeta ali ne rešujeta, mu nisem mogla pojasniti.«

»Da mi žrtvuje toliko časa, da hoče tu pisateljati, da je prinesel s seboj cel zaboj knjig, ki tudi mene kratkocasijo. Poslušaj, mama, Spitelerja: »V mojem srcu prebiva dve merci ljubezni odveč... Ne vem, kam bi z njo...«
Mati se smehlja: »Albreht, kaj čudo, če ti je všeč O, tu že prihaja gospod profesor!«